

Innhold

1	Hovedtall.....	4
1.1	Utviklingen i antall prosjekter	4
1.2	Sektorer.....	4
1.3	Fagområder	5
1.4	Fylker.....	6
1.5	Virkemidler og hovedaktiviteter.....	8
1.6	Rekruttering	9
2	Vilje til forskning - Forskningsmeldingens satsingsområder.....	11
2.1	Måltrettet innsats.....	11
2.2	Totalinnsats.....	12
3	Universitetene	13
3.1	Fagområder	14
3.2	Virkemidler.....	15
3.3	Åpen arena (Fri prosjektstøtte)	16
3.4	Rekruttering	17
4	Statlige og vitenskapelige høyskoler.....	19
4.1	Fagområder	20
4.2	Virkemidler.....	21
4.3	Rekruttering	21
5	Instituttsektoren.....	22
5.1	Fagområder	23
5.2	Virkemidler.....	24
5.3	Rekruttering	25
6	Næringslivet	27
6.1	Tema og teknologiområder i næringsrettet forskning.....	27
6.2	Virkemidler.....	28
6.3	Regional fordeling	29
7	Kjønnsfordeling	30
7.1	Prosjektledere	30
7.2	Rekrutteringspersonale	32
8	Søknader	34
8.1	Søknadstyper	34
8.2	Fagområder	36
8.3	Sektor.....	37
8.4	Innvilgelse	38

Forskning i tall

Dette er Forskningsrådets prosjekt-, bevilgnings- og søknadsstatistikk. Oversikten inneholder sentrale nøkkeltall for Forskningsrådets bevilgninger i 2009 og årene før, og for søknader til Forskningsrådets utlysninger i 2009. Dataene baserer seg på prosjektdata, dvs registreringer som er gjort på hvert enkelt prosjekt.

Årlig mottar Forskningsrådet rundt 5000 søknader om støtte til nye prosjekter. I tillegg er det til enhver tid prosjekter som er aktive, dvs prosjekter som har bevilgning basert på tidligere års vedtak. I 2009 finansierte Forskningsrådet over 4700 prosjekter. 31 prosent av disse var i Instituttsektoren, mens 36 prosent var i UoH-sektoren. Av de samlede bevilgningene mottok Instituttsektoren 40 prosent, mens UoH-sektoren mottok 35 prosent.

Over 40 prosent av bevilgningene gikk til prosjekter merket med fagområdet Teknologi, og 20 prosent var innenfor Matematikk/naturvitenskap. Det har vært en jevn vekst innenfor alle fagområdene, men Teknologi har hatt den mest markerte veksten.

Halvparten av Forskningsrådets bevilgninger går til prosjekter innenfor programmene, og det er særlig Brukerstyrte programmer og Store programmer som har hatt vekst i perioden 2005-2009. Prosjekter innenfor Fri prosjektstøtte mottar kun 7 prosent av de totale bevilgningene.

Norges forskningsråd finansierer om lag halvparten av dr.gradsstipendiatene i UoH-sektoren og i 2009 finansierte Forskningsrådet samlet 1778,3 årsverk dr.stipendiater og 1001,7 årsverk postdoktorer. Over tid har veksten vært større hos postdoktorstipendiatene sammenlignet med dr.gradsstipendiatene. Dette er helt i tråd med at institusjonene i større grad skal ta ansvar for dr.stipendiatene.

Forskningsmeldingen "Vilje til forskning" la opp til en rekke prioriterte satsingsområder, og Forskningsrådets prosjektdatabase viser at samtlige satsingsområder har hatt vekst i perioden. Innenfor den målrettede satsingen er det særlig de tematiske satsingene, Energi og Miljø, Hav og Helse som har hatt vekst i perioden, i tillegg til Bioteknologi.

Innenfor UoH-sektoren er det universitetene i Bergen, Oslo og Trondheim som mottar størst andel av bevilgningene, og det er også disse som har den største andelen av dr.stipendiater og postdoktorer. I 2009 mottok de Statlige høyskolene bevilgninger for 123,5 mill. kroner, noe som utgjør om lag 5 prosent av de samlede bevilgningene til UoH-sektoren. Høyskolesektoren er representert innenfor samtlige fagområder, men hoveddelen av prosjektene er innenfor samfunnsvitenskapelige fag.

Forskningsrådet har et strategisk ansvar overfor instituttsektoren, noe som blant annet innebærer at Forskningsrådet også har ansvaret for basisbevilgningene til en del av instituttene. Av de totale bevilgningene til instituttsektoren utgjør basisbevilgningene 32 prosent. Bevilgningene til instituttsektoren, ekskl. basisbevilgninger, har økt med 74 prosent i perioden 2005-2009. 26 prosent av det totale antallet dr.gradsstipendiater Forskningsrådet finansierte i 2009 var tilknyttet instituttsektoren.

I 2009 gikk 17 prosent av Forskningsrådets samlede bevilgninger til Næringslivet, og over 80 prosent av disse var knyttet til prosjekter innenfor Brukerstyrte programmer og Store programmer. Antallet dr.stipendiater og postdoktorer i Næringslivet finansiert av Forskningsrådet er mer enn fordoblet i perioden 2005 til 2009. Statistikken viser at den regionale fordelingen av Forskningsrådsfinansierte prosjekter i Næringslivet langt på vei følger fordelingen til den totale prosjektporteføljen. Statistikken baserer seg på adressen til den bedrift/institusjon som er Forskningsrådets kontraktspart i prosjektfinansieringen og fanger derfor ikke opp eventuelt kjøp av FoU-tjenester fra andre.

Kjønnsdimensjonen er en viktig parameter i FoU-sammenheng. Myndighetene har i lang tid lagt vekt på at god kjønnsbalanse i forskningen vil bidra til å fremme forskningens kvalitet og relevans. Forskningsrådets prosjektstatistikk viser at andelen kvinnelige prosjektledere ligger på i underkant av 30 prosent. Kvinneandelen blant prosjektlederne varierer mellom fagområdene der Humaniora ligger høyest med en kvinneandel på ca 45 prosent, mens Teknologi ligger lavest med ca 20 prosent. Blant rekrutteringspersonalet ligger kvinneandelen på rundt 45 prosent både når det gjelder dr.stipendiater og postdoktorer.

Forskningsrådet mottar om lag 5000 søknader hvert år. Nesten halvparten av søknadene er knyttet til fagområdene Matematikk-naturvitenskap og Samfunnsvitenskap, og 44prosent av søknadene kommer fra Universitetene. Av de over 4000 søknadene som var rettet mot utlysninger i 2009 fikk 26,7 prosent bevilgning. Innvilgelsesprosenten varierer mellom de ulike hovedaktivitetene i Forskningsrådet, mens programmene i snitt ligger på en innvilgelsesprosent på 26 har Fri prosjektstøtte en innvilgelsesprosent på 12. Av søknadene som fikk bevilgning sto Universitetene bak 34 prosent.

Dette er første utgave av Forskningsrådets prosjekt-, bevilgnings- og søknadsstatistikk, men planen er å lage en årlig publikasjon. Oversikten vil i komme ut i forbindelse med Forskningsrådets årsrapport som leveres departementene 1. mai.

Forskningsrådet tar gjerne i mot innspill og kommentarer til publikasjonen. Eventuelle spørsmål kan rettes til: Kari-Anne Kristensen, kak@rcn.no.

Desember, 2010

1 Hovedtall

1.1 Utviklingen i antall prosjekter

Forskningsrådet har de siste årene arbeidet for å vri prosjektporteføljen i retning av større og færre prosjekter. Tabellen nedenfor viser at antallet aktive prosjekter, dvs. prosjekter med bevilgning, har hatt en avtakende tendens de siste årene og at antallet ligger på i underkant av 5000 i året.

Tabell 1. FoU-prosjekter finansiert av Forskningsrådet. Antall totalt og fordelt på sektor.

	2005	2006	2007	2008	2009
Totalt antall prosjekter	4 757	4 879	5 225	5 260	4 776
herav antall prosjekter					
ved Universitetene	1 873	1 881	1 903	1 750	1 700
ved Statlige høyskoler	128	165	197	177	166
ved Instituttene	1 474	1 483	1 737	1 686	1 444
i Næringslivet	591	728	818	1 133	871

Tabell 2. FoU-prosjekter finansiert av Forskningsrådet. Antall totalt og fordelt på de viktigste virkemidlene.

	2005	2006	2007	2008	2009
Totalt antall prosjekter	4 757	4 879	5 225	5 260	4 776
herav antall prosjekter					
i Brukerstyrte innovasjonsprogr	309	651	704	749	725
i Grunnforskningsprogrammer	296	222	257	203	199
i Handlingsrettede programmer	869	585	589	666	698
i Store programmer	563	702	778	783	826
i Fri prosjektstøtte	682	661	630	566	532
i Vitensk, utstyr, datab., saml	29	20	75	14	23

1.2 Sektorer

Alle søknader og prosjekter med bevilgning har én prosjektansvarlig som er Forskningsrådets kontraktspart. Tabellen og figuren nedenfor viser hvordan Forskningsrådets bevilgninger fordeler seg mellom de ulike sektorene basert på prosjektansvarligs sektortilknytning. Sektorinndelingen følger sektorinndelingen i den nasjonale FoU-statistikken, noe som blant annet innebærer at helseforetakene delvis inngår i UoH-sektoren (universitetssykehusene) og delvis i institutt-sektoren.

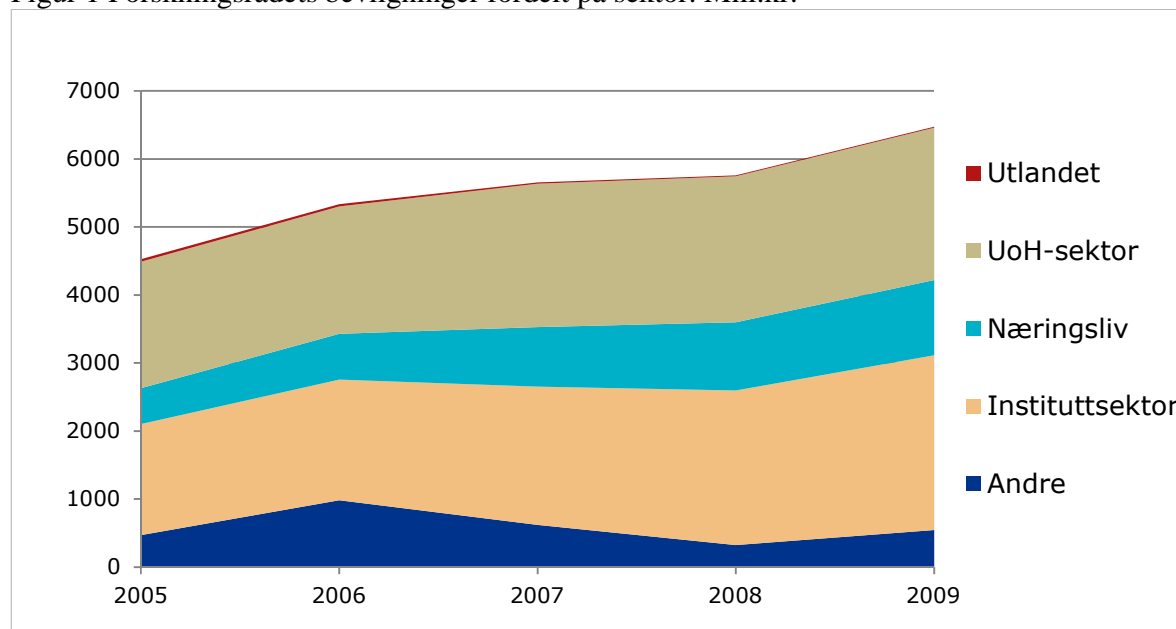
I kategorien Andre inngår i all hovedsak prosjekter knyttet til mer administrative formål som konferanser, møter og drift av programmene.

Tabell 3. Forskningsrådets bevilgninger fordelt på sektor. Mill.kr.

	2005	2006	2007	2008	2009	Andel av totalen i 2009	Endring 2005-2009
Andre	470,0	982,9	619,4	322,7	543,7	8 %	16 %
Instituttsektor	1 634,1	1 775,4	2 035,1	2 274,4	2 570,9	40 %	57 %
Næringsliv	527,0	673,0	873,8	1 003,2	1 103,0	17 %	109 %
UoH-sektor	1 854,7	1 869,5	2 107,0	2 142,5	2 239,7	35 %	21 %
Utlandet	38,9	32,2	20,3	16,7	17,2	0 %	-56 %
	4 524,7	5 333,0	5 655,6	5 759,5	6 474,5	100 %	43 %

Tabellen viser at Forskningsrådets bevilgninger til prosjekter i Næringslivet er doblet i perioden 2005-2009. Veksten henger sammen med den økte satsingen på brukerstyrt forskning. Det har også vært en betydelig vekst i bevilgningene til prosjekter i Instituttsektoren. Basisbevilgningene inngår i den samlede rammen til Instituttsektoren. Midlene til Utlandet er er meget små siden det forutsettes at alle Forskningsrådets prosjekter har norske kontraktspartnere.

Figur 1 Forskningsrådets bevilgninger fordelt på sektor. Mill.kr.

1.3 Fagområder

Alle prosjektene i er merket med en fagkode som settes av Forskningsrådet. Prosjekter knyttet til f.eks. konferanser, møter og drift av programmene gis en “administrativ” fagkode som sorterer under fagområdet Andre. Fagkodemerkingen følger Universitets- og høyskolerådets “Norsk inndeling av Vitenskapsdisipliner”,

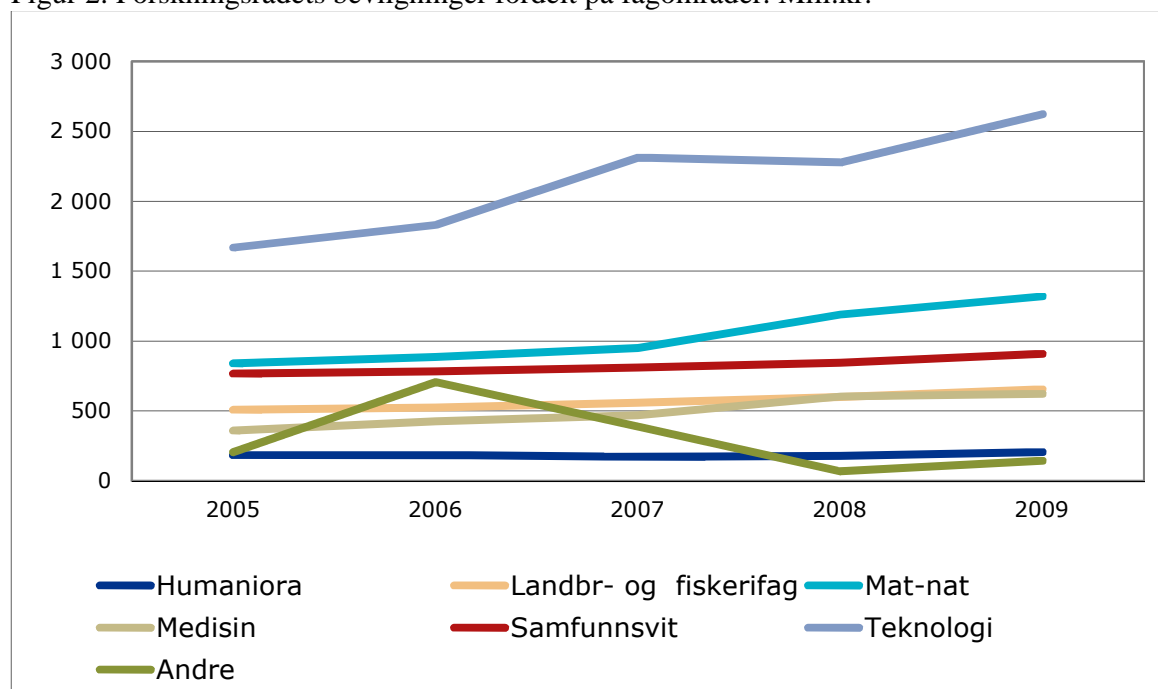
Figuren og tabellen nedenfor viser hvordan Forskningsrådets samlede bevilgninger fordelte seg på de ulike fagområdene i perioden 2005-2009.

Tabell 4. Forskningsrådets bevilgninger fordelt på fagområder. Mill.kr.

	2005	2006	2007	2008	2009	Andel av totalen i 2009	Endring 2005-2009
Humaniora	181,9	183,7	170,4	178,4	206,0	3 %	13 %
Landbr- og fiskerifag	507,8	522,9	558,1	598,4	653,0	10 %	29 %
Mat-nat	838,4	885,2	948,8	1 189,1	1 320,9	20 %	58 %
Medisin	357,9	423,7	468,3	603,1	622,3	10 %	74 %
Samfunnsvit	764,9	781,3	810,2	844,7	907,0	14 %	19 %
Teknologi	1 668,7	1 830,6	2 310,5	2 277,6	2 622,4	41 %	57 %
Andre	205,1	705,5	389,2	68,0	142,8	2 %	-30 %
	4 524,7	5 332,9	5 655,5	5 759,5	6 474,4	100 %	43 %

Tabellen viser at veksten til prosjekter innenfor Medisin har vært på 74 prosent i perioden 2005-2009, men at de totale bevilgningene til Medisin kun utgjør 10 prosent av de totale bevilgningene i 2009. Veksten har først og fremst gått til MNT-fagene og særlig Teknologi. Det er betydelig forskjell mellom fagfordelingen i Forskningsrådet og i UoH-sektoren. Forskningsrådet andel til MNT-fagene er betydelig større. Utviklingen i fagområdene i Forskningsrådets prosjekter reflekterer forskningspolitikkenes prioriteringer, som særlig har vært rettet mot MNT-fagene.

Figur 2. Forskningsrådets bevilgninger fordelt på fagområder. Mill.kr.

1.4 Fylker

Fordelingen av Forskningsrådets bevilgninger på fylker baserer seg på adressen til Prosjektansvarlig institusjon. Dersom prosjektbevilgningen brukes til f.eks. kjøp av FoU-tjenester fra andre institusjoner fanges ikke dette opp i denne fordelingen.

Tabellen under viser hvordan bevilgningene i perioden 2005-2009 fordeler seg på de ulike fylkene. Ikke overraskende ligger hovedvekten av bevilgningene i universitetsfylkene der de største FoU-miljøene er samlet. Tabellen viser at Oslo og Sør-Trøndelag ligger på topp når det gjelder samlet bevilgningsbeløp, men dersom man måler bevilgningene opp mot antall innbyggere

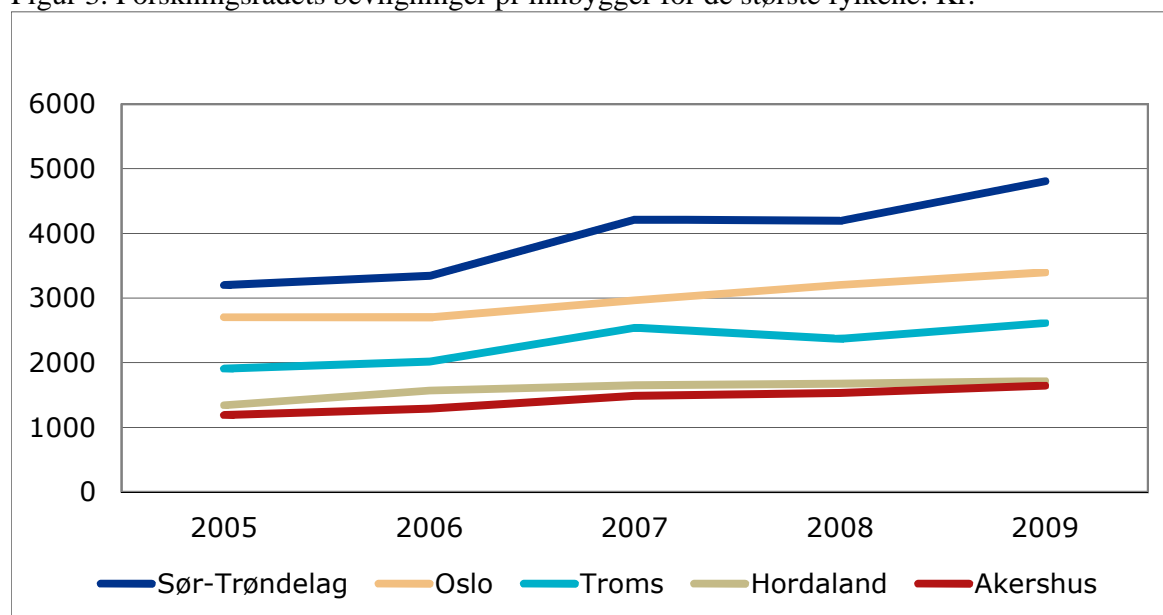
i fylket (Figur 3) ser vi at Sør-Trøndelag ligger markert over Oslo og at Troms ligger foran både Hordaland og Akershus.

Ubestemt er enten knyttet til prosjekter der prosjektansvarlig har adresse i utlandet (gjelder først og fremst utenlandsstipend) og prosjekter som er knyttet til konferanser, møter og drift av programmene.

Tabell 5. Forskningsrådets bevilgninger fordelt på fylker. Mill.kr.

	2005	2006	2007	2008	2009
OSLO	1 432,0	1 452,6	1 627,3	1 794,8	1 893,6
SØR-TRØNDELAG	871,8	919,5	1 174,6	1 186,1	1 378,6
AKERSHUS	586,9	644,3	754,7	791,7	866,9
HORDALAND	601,6	709,9	751,6	774,9	804,8
TROMS	290,7	309,0	391,3	365,9	406,8
ROGALAND	143,2	178,3	188,4	214,2	186,5
MØRE OG ROMSDAL	32,1	30,5	76,8	93,6	83,2
BUSKERUD	18,3	34,9	32,4	57,0	74,3
VESTFOLD	17,7	21,4	42,9	47,7	68,9
TELEMARK	35,3	47,9	45,7	72,5	58,9
VEST-AGDER	25,5	31,9	37,8	46,1	56,8
OPPLAND	42,8	58,9	58,0	50,1	56,3
HEDMARK	16,1	17,6	31,2	40,2	47,4
NORDLAND	29,2	38,6	44,8	52,0	43,7
ØSTFOLD	12,5	21,5	28,8	37,5	39,7
NORD-TRØNDELAG	16,6	14,5	26,5	35,8	33,2
SOGN OG FJORDANE	22,1	28,8	25,2	34,0	20,2
AUST-AGDER	11,1	25,9	33,6	25,1	20,1
FINNMARK	23,1	18,7	22,7	17,5	17,7
SVALBARD	8,6	4,1	11,1	10,5	7,4
Ubestemt	287,6	724,0	250,2	12,1	309,4
	4 524,8	5 332,8	5 655,6	5 759,3	6 474,4

Figur 3. Forskningsrådets bevilgninger pr innbygger for de største fylkene. Kr.

1.5 Virkemidler og hovedaktiviteter

Forskningsrådet grupperer forskningsprogrammer og aktiviteter i ulike hovedaktiviteter som igjen grupperes i ulike virkemidler. Programmer er en type *virkemiddel*, mens Store programmer er en *hovedaktivitet* under virkemiddelet Programmer, mens forskningsprogrammet Renergi er et forskningsprogram under hovedaktiviteten Store programmer. Tabellen nedenfor viser hvordan Forskningsrådets bevilgninger fordeler seg på de viktigste *hovedaktivitet*stypene.

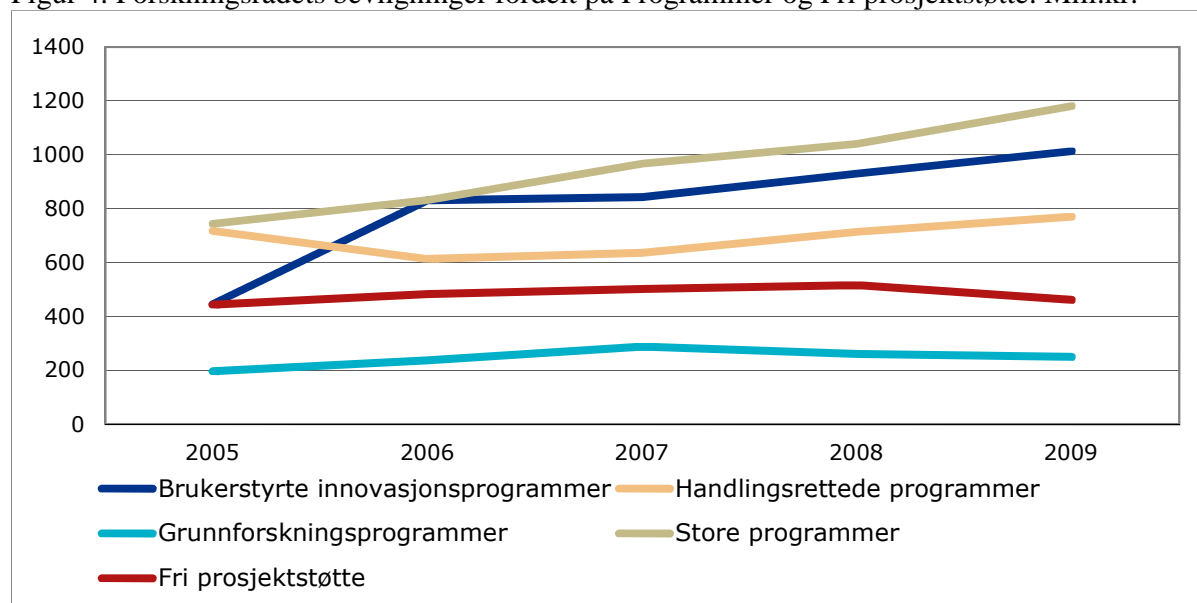
Tabell 6. Forskningsrådets bevilgninger fordelt på hovedaktiviteter. Mill.kr.

	2005	2006	2007	2008	2009	Andel av totalen i 2009	Endring 2005-2009
Brukerstyrte innovasjonsprogr	445,1	830,2	842,2	929,3	1 013,3	16 %	128 %
Handlingsrettede progr	717,6	613,4	635,0	714,1	769,3	12 %	7 %
Grunnforskningsprogr	196,1	236,3	287,2	260,7	249,1	4 %	27 %
Store programmer	743,3	831,0	966,9	1 039,7	1 179,8	18 %	59 %
Fri prosjektstøtte	442,6	481,9	500,7	515,5	460,8	7 %	4 %
Basisbevilgninger	630,6	684,0	703,1	718,4	820,3	13 %	30 %
SFF/SFI	140,4	128,5	300,0	331,1	531,0	8 %	278 %
Vitensk, utstyr, datab., saml	69,4	54,2	64,7	46,4	194,7	3 %	181 %
Internasjonale tiltak	252,7	282,6	287,3	280,8	259,4	4 %	3 %
Annet	887,0	1 190,7	1 068,5	923,4	996,6	15 %	12 %
	4 524,7	5 332,9	5 655,5	5 759,5	6 474,4	100 %	43 %

Tabellen viser blant annet en markert vekst fra 2005 til 2006 til de Brukerstyrte programmene. Denne veksten er noe overvurdert, og henger sammen med at Forskningsrådet i forbindelse med en revidering av virkemiddelstrukturen i 2005 omklassifiserte en rekke programmer fra Handlingsrettede til Brukerstyrte programmer.

I forbindelse med overgangen til nytt finansieringssystem for instituttsektoren i 2009 var det en vekst i basisbevilgningene på litt over 100 mill. Deler av dette var reell vekst.

Figur 4. Forskningsrådets bevilgninger fordelt på Programmer og Fri prosjektstøtte. Mill.kr.

Figuren over tydeliggjør omklassifiseringen fra Handlingsrettede til Brukerstyrte programmer i 2005 (omtalt under Tabell 5). Dersom vi ser på den prosentvise veksten for disse to hovedaktivitetstypene i perioden 2006-2009 ligger de Brukerstyrte på 22 prosent og de Handlingsrettede på 25 prosent.

Figuren viser at det særlig er de store programmene som har hatt vekst i perioden, noe som i stor grad har sammenheng med at disse programmene er knyttet opp mot myndighetenes forskningspolitiske prioriteringer. Fri prosjektstøtte utgjør under 10 prosent av de samlede bevilgningene fra Forskningsrådet og veksten har vært på 4 prosent i perioden.

1.6 Rekruttering

Gjennom prosjektfinsiering bidrar Forskningsrådet til rekruttering av forskerpersonale. I noen tilfeller er det snakk om øremerkedet midler, men i de aller fleste tilfellene gir Forskningsrådet rammebevilgninger der prosjektansvarlig benytter deler av bevilgningen til finansiering av Dr.stipendiatene og/eller Postdok.

Gjennom framdriftsrapportene fra prosjektene innhenter Forskningsrådet informasjon om dr.stipendiatene og postdoktorer som er ansatt på prosjektene. Der rapporterer prosjektene blant annet navn på rekrutteringspersonalet samt med hvor mange månedsværk disse bidrar til prosjektet. Månedsværkene regnes om til årsværk (antall månedsværk/12).

Tabellene nedenfor viser utviklingen i antall årsværk dr.stip og postdok de siste årene. Det vil alltid være et etterslep i registreringen av rekrutteringspersonalet noe som medfører at tallene kan endres noe, særlig siste år.

Tabell 7. Dr.stipendiatene i Forskningsrådsfinansierte prosjekter. Antall årsværk og andel kvinner.

	2006	2007	2008	2009
K	533,6	584,9	769,2	817,9
M	766,8	824,5	953,4	934,5
U	4,1	1,2	7,3	26,0
Sum:	1 304,5	1 410,6	1 730,0	1 778,3
Kvinneandel	41 %	41 %	44 %	46 %

I enkelte tilfeller er det ikke registrert kjønn på doktorgradsstipendiatene, derfor er det registrert kjønn = U for noen av årsværkene.

Tabell 8. Dr.stipendiatene i Forskningsrådsfinansierte prosjekter. Antall årsværk fordelt på fagområder.

	2006	2007	2008	2009	Andel av totalen i 2009	Endring 2006-2009
Andre	0,4	4,0	6,0	4,6	0 %	1000 %
Humaniora	76,0	70,4	66,7	69,3	4 %	-9 %
Landbr- og fiskerifag	113,3	126,1	122,7	124,5	7 %	10 %
Mat-nat	230,9	242,0	360,8	374,4	21 %	62 %
Medisin	156,6	172,4	265,6	246,1	14 %	57 %
Samfunnsvit	181,5	199,3	234,3	249,5	14 %	37 %
Teknologi	545,7	596,3	674,0	710,0	40 %	30 %
Sum:	1 304,5	1 410,6	1 730,0	1 778,3	100 %	36 %

Tabell 9. Postdoktorer i Forskningsrådsfinansierte prosjekter. Antall årsverk og andel kvinner.

	2006	2007	2008	2009
K	222,9	284,5	389,5	429,0
M	422,0	499,9	570,2	558,9
U	1,8	1,9	7,7	13,8
Sum:	646,6	786,3	967,4	1 001,7
Kvinneandel	34 %	36 %	40 %	43 %

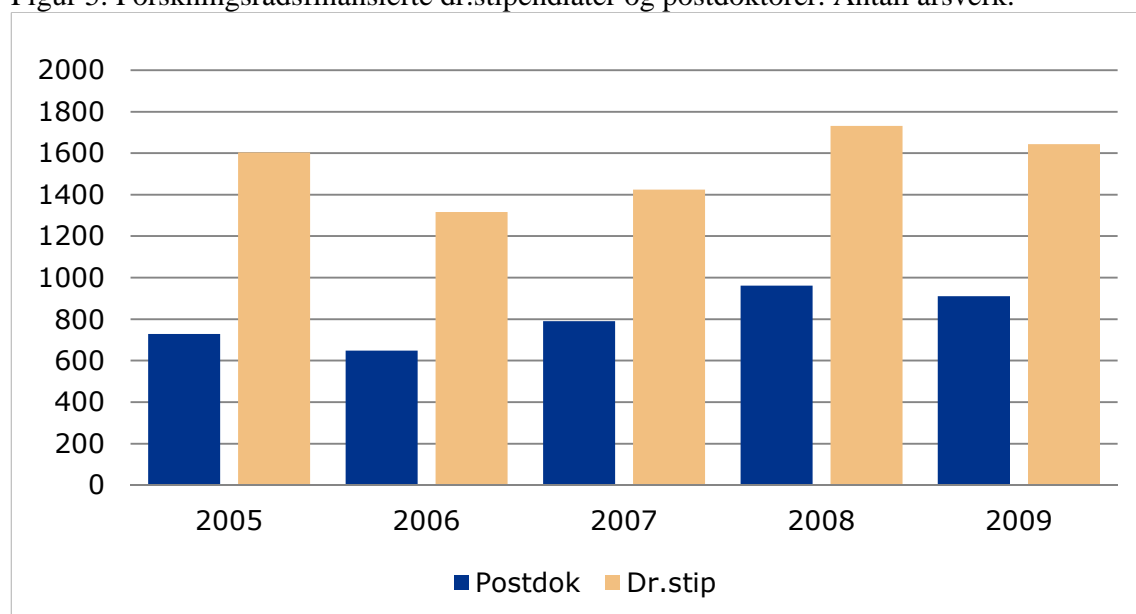
Tabell 10. Postdoktorer i Forskningsrådsfinansierte prosjekter. Antall årsverk fordelt på fagområder.

	2006	2007	2008	2009	Andel av totalen i 2009	Endring 2006-2009
Andre	0,2					-100 %
Humaniora	52,7	55,6	53,9	50,9	5 %	-3 %
Landbr- og fiskerifag	60,4	72,2	61,3	68,7	7 %	14 %
Mat-nat	176,8	225,4	301,5	326,9	33 %	85 %
Medisin	97,4	117,8	207,6	213,1	21 %	119 %
Samfunnsvit	58,2	61,6	70,7	77,0	8 %	32 %
Teknologi	200,9	253,8	272,4	265,1	26 %	32 %
Sum:	646,6	786,3	967,4	1 001,7	100 %	55 %

Veksten i antall postdoktorer sammenlignet med veksten i dr.stipendiater er en ønsket politikk der myndighetene ønsker at Forskningsrådet i større grad skal ta ansvar for postdoktorene mens institusjonene i større grad skal ta ansvar for dr.gradsstipendiatene.

Tallene viser blant annet at kvinneandelen i rekrutteringspersonalet i de Forskningsrådsfinansierte prosjektene har økt de siste årene noe som er sammenfallende med det nasjonal doktorgradsstatistikk viser for alle stipendiater i Norge.

Figur 5. Forskningsrådsfinansierte dr.stipendiater og postdoktorer. Antall årsverk.

2 Vilje til forskning - Forskningsmeldingens satsingsområder

Regjeringens forrige Forskningsmelding "Vilje til forskning" (St.meld. nr 20 (2004-2005) for perioden 2006-2010 la opp til tematiske, teknologiske og strukturelle prioriteringer. Gjennom merking av prosjektene kan Forskningsrådet rapportere i hvilken grad prosjektbevilgningene bidrar til oppfølgingen av prioriteringene.

Forskningsrådet har to kategorier for merkingen knyttet til forskningsmeldingens prioriteringer: En som angir *målrettet innsats* og en som angir *total innsats*. Den målrettede innsatsen er knyttet til aktiviteter/programmer hvis primære målsetning er og bidra til å følge opp Forskningsmeldingens prioriteringer. Samtidig kan det være FoU-prosjekter som bidrar til oppfølgingen av målene uten at de tilhører aktiviteter som har dette som målsetting. Denne innsatsen kalles *øvrige innsats*. Summen av målrettet og øvrig innsats regnes som totalinnsatsen. Vær oppmerksom på at ett prosjekt kan bidra til flere av Forskningsmeldingens prioriteringer.

2.1 Målrettet innsats

Tabellen nedenfor viser den målrettede innsatsen knyttet til Forskningsmeldingens prioriteringer i perioden 2006-2009.

Tabell 11. Målrettet innsats knyttet til Forskningsmeldingens prioriteringer. Mill.kr.

	2006	2007	2008	2009	Endring 2006- 2009
Strukturelle prioriteringer					
Grunnforskning	1 695,9	2 003,2	1 850,8	1 885,4	11 %
Internasjonalisering	483,1	581,3	581,0	728,8	51 %
Nyskaping og innovasjon	2 194,9	2 518,1	2 450,6	2 685,8	22 %
	2006	2007	2008	2009	Endring 2006- 2009
Prioriterte teknologiområder					
Bioteknologi	337,9	381,9	410,7	493,8	46 %
IKT	320,7	361,7	376,7	430,1	34 %
Nye materialer, nanoteknologi	92,9	105,3	117,2	105,1	13 %
	2006	2007	2008	2009	Endring 2006- 2009
Tematiske prioriteringer					
Energi og Miljø	749,2	852,9	916,1	1 167,6	56 %
Hav	185,5	237,0	296,3	286,5	54 %
Helse	481,8	569,4	675,2	735,1	53 %
Mat	585,2	593,6	576,1	610,7	4 %
Velferd	178,1	174,5	212,1	214,1	20 %

I perioden 2005-2009 har Forskningsrådets budsjett blitt styrket med nesten 2 mrd. kroner. Dette har gitt betydelig vekst til de aller fleste områdene. Innenfor de strukturelle prioriteringene har veksten vært særlig sterk innenfor Nyskaping og innovasjon. Det har skjedd en vesentlig økning i innsatsen overfor næringslivet og veksten har i særlig grad vært knyttet til de brukerstyrte

innovasjonsprogrammene, men også Store programmer og SFI-ordningen (Sentre for Forskningsbasert Innovasjon). Det har vært en vesentlig svakere vekst innenfor Grunnforskningen, og veksten er først og fremst knyttet til grunnforskning i Store programmer, 2. runde av SFF (Sentre for Fremragende Forskning), mens det sentrale grunnforskningsvirkemidlet Fri prosjektstøtte har hatt lite endring i perioden. Grunnforskningens svake vekst reflekteres også i en svakere vekst i midler fordelt til UoH-sektoren. Veksten innenfor Internasjonalisering har først og fremst vært utenom de rettede tiltakene.

Innenfor temaene har det vært en volummessig meget sterk vekst mot Energi og miljø, men også Helse har hatt en markert vekst. Prosentvis har både Energi og miljø, Helse og Hav hatt en vekst på over 50 prosent i perioden. Svakest har veksten vært innenfor Mat. Innenfor Energi og miljø er veksten knyttet til blant annet petroleumsforskning i begynnelsen av perioden, mens det mot slutten er satsingen på fornybar energi gjennom Klimaforliket som gir betydelig vekst. Innenfor Hav er i all hovedsak veksten knyttet til maritim forskning gjennom en vesentlig styrking av det maritime området, og i mindre grad til den marine forskningen. Helse har i perioden økt med en kvart milliard, og veksten er særlig knyttet til helseforskningsprogrammene. Velferdsområdet har hatt en mer beskjeden vekst, og økningen har særlig kommet i tilknytning til forskning om sykefravær, praksisrettet FoU i utdanningen og arbeidslivsforskning.

Innenfor teknologiområdene er veksten størst i forhold til Bioteknologi, men også IKT viser relativt god vekst.

2.2 Totalinnsats

Som nevnt innledningsvis kan Forskningsrådet også rapportere på den *totale* innsatsen knyttet til Forskningsmeldingens prioriteringer. Det vil altså si summen av den målrettede innsatsen og innsatsen i øvrige prosjekter. Tabellen under viser at for enkelte av de prioriterte områdene er innsatsen dobbelt så stor når den øvrige innsatsen regnes med.

Tabell 12. Totalinnsats knyttet til Forskningsmeldingens prioriteringer. Mill.kr.

	2006	2007	2008	2009	Endring 2006- 2009
Strukturelle					
Grunnforskning	2 237,2	2 687,7	2 677,9	2 779,3	24 %
Internasjonalisering	876,9	1 233,4	1 333,0	1 568,6	79 %
Nyskaping og innovasjon	2 182,0	2 574,0	2 893,7	3 216,7	47 %
Teknologiområder					
Bioteknologi	582,1	628,4	688,2	751,1	29 %
IKT	548,4	616,4	658,0	746,3	36 %
Nye materialer, nanoteknologi	214,6	261,2	283,4	256,5	20 %
Tematiske					
Energi og Miljø	922,2	1 174,9	1 282,4	1 510,2	64 %
Hav	476,1	573,9	621,8	651,8	37 %
Helse	584,5	753,3	879,0	977,4	67 %
Mat	618,7	643,1	667,9	719,3	16 %
Velferd	212,5	298,0	323,1	344,6	62 %

3 Universitetene

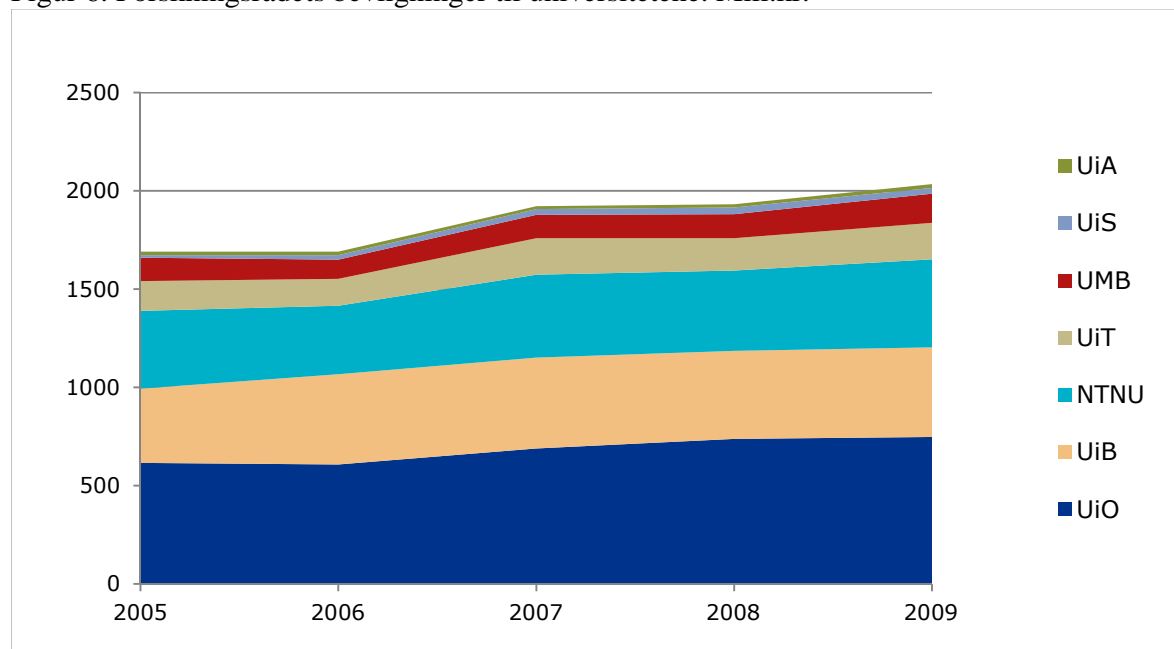
Figur 1 viste at UoH- og Instituttsektoren er de to sektorene som mottar størst andel av bevilningene fra Forskningsrådet. Naturlig nok utgjør universitetene den største gruppen i UoH-sektoren med de 4 breddeuniversitetene i spissen. I dette kapitlet presenteres tall for universitetene, mens det i neste kapittel presenteres tall for de statlige og vitenskaplige høyskolene.

Tabellen og figuren nedenfor viser utviklingen i bevilningene til universitetene over tid. Tallene viser at universitetene i Oslo, Bergen og Trondheim er markert større enn de øvrige.

Tabell 13. Forskningsrådets bevilgninger til universitetene. Mill. kr. pr universitet.

	2005	2006	2007	2008	2009	Andel av totalen i 2009	Vekst 2005-09
UiO	616,4	607,2	688,8	738,1	748,6	37 %	21 %
UiB	376,7	459,2	463,7	447,1	455,7	22 %	21 %
NTNU	396,8	349,0	421,0	409,1	447,5	22 %	13 %
UiT	150,6	137,7	186,1	165,6	185,5	9 %	23 %
UMB	119,0	97,7	119,0	121,0	148,8	7 %	25 %
UiS	13,8	22,7	28,3	35,5	28,6	1 %	107 %
UiA	17,0	17,2	15,4	15,1	19,5	1 %	15 %
Sum:	1 690,4	1 690,7	1 922,4	1 931,6	2 034,2	100 %	20 %

Figur 6. Forskningsrådets bevilgninger til universitetene. Mill.kr.

3.1 Fagområder

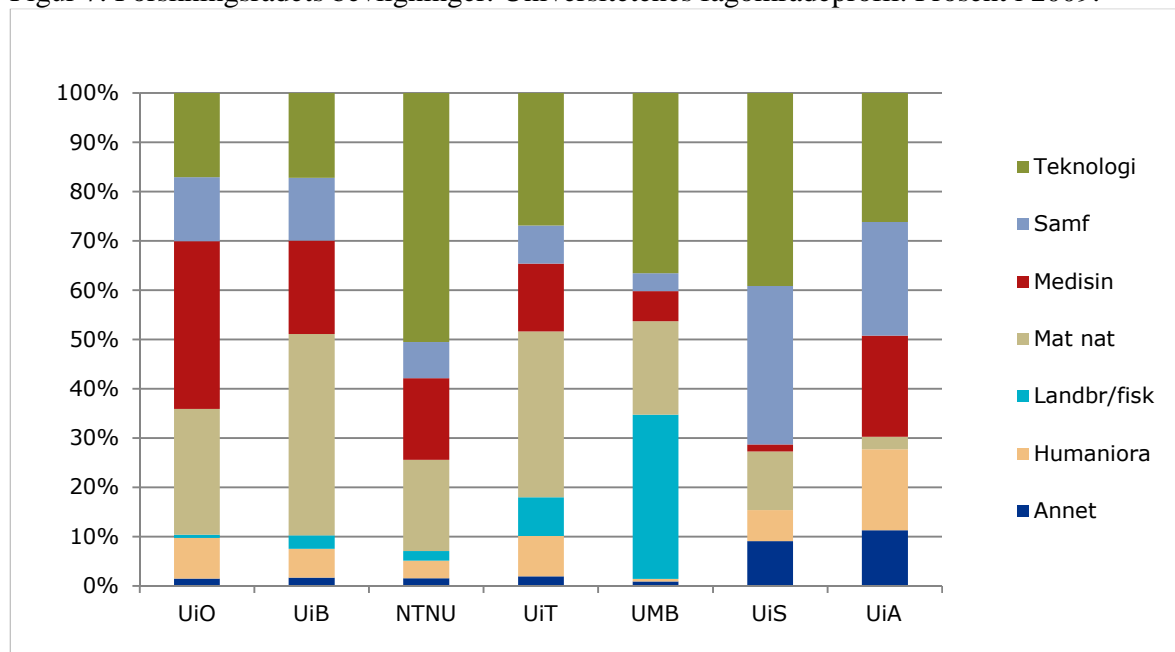
De forskningsrådsfinansierte prosjektene ved universitetene har svært ulik fagområdeprofil, og som følge av at de er av så ulik størrelse er også deres andel av fagområdene høyst ulik. Tabellen under viser de faktiske bevilgningene pr fagområde, mens figurene nedenfor viser hhv det enkelte universitets fagområdeprofil og de ulike universitetene andel av hvert av fagområdene.

Tabell 14. Forskningsrådets bevilgninger til universitetene fordelt på fagområder. Mill.kr i 2009.

	UiO	UiB	NTNU	UiT	UMB	UiS	UiA
Annet	11,0	7,5	6,8	3,6	1,3	2,6	2,2
Humaniora	61,7	26,6	16,2	15,2	0,8	1,8	3,2
Landbr/fisk	5,0	12,6	8,6	14,6	49,6		
Mat nat	191,1	186,1	82,7	62,4	28,2	3,4	0,5
Medisin	254,6	86,3	74,1	25,5	9,1	0,4	4,0
Samf	97,3	58,0	33,1	14,4	5,4	9,2	4,5
Teknologi	128,0	78,5	226,0	49,9	54,4	11,2	5,1

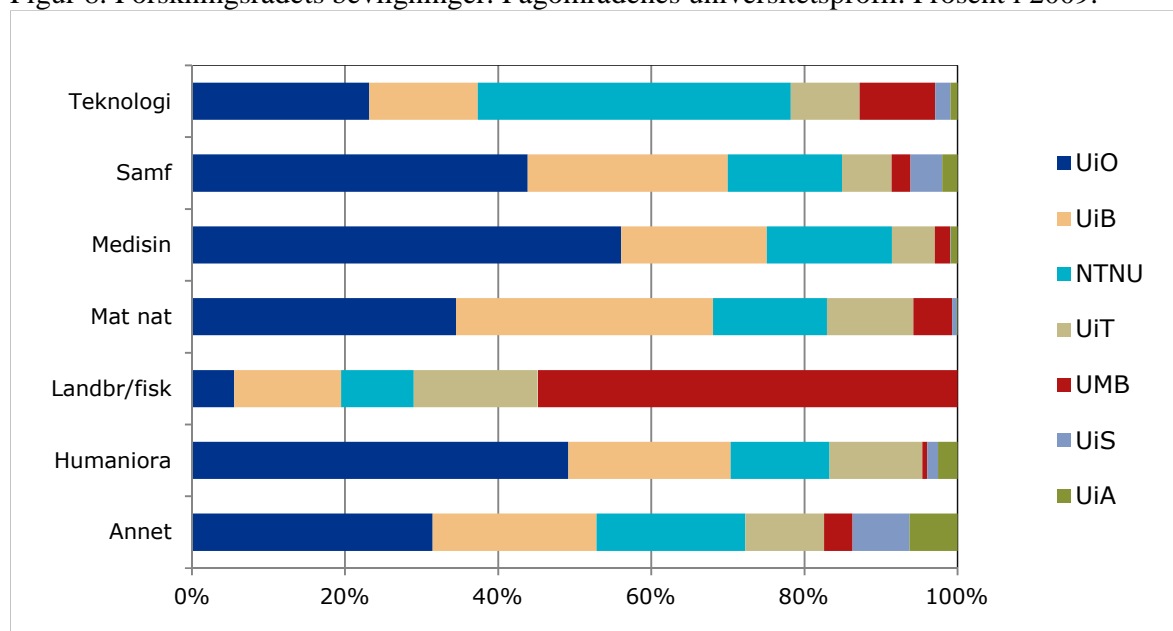
Tabellen over gir et tydelig bilde av størrelseforskjellene mellom universitetene, og det er klart at de største universitetene også får størst andel av bevilgningene innenfor hvert fagområde. Figuren nedenfor viser fagområdeprofilen til det enkelte universitet, uavhengig av størrelse. Vi ser at de ulike universitetene har ulike tyngdepunkt. Bevilgninger til prosjekter innenfor Teknologi utgjør en mindre andel av de totale prosjektbevilgningene ved UiO og UiB sammenlignet med de øvrige universitetene. Tilsvarende utgjør bevilgninger til prosjekter innenfor Samfunnsvitenskap en større andel av bevilgningene til UiS og UiA sammenlignet med de øvrige.

Figur 7. Forskningsrådets bevilgninger. Universitetenes fagområdeprofil. Prosent i 2009.

Figuren under viser hvor sterkt de ulike universitetene er representert innefor hvert enkelt fagområde i forhold til de totale universitetsbevilgningene til fagområdene.

Figur 8. Forskningsrådets bevilgninger. Fagområdenes universitetsprofil. Prosent i 2009.

Ikke overraskende mottar UiO størst andel av bevilgningene innefor nesten alle fagområdene, men figuren viser også at UMB mottar over 50 prosent av bevilgningene til prosjekter innenfor Landbruks- og fiskerifag og veterinærmedisin, og at både UiT, NTNU og UiB mottar en større andel av disse bevilgningene enn det UiO gjør. Tilsvarende mottar UiO halvparten av bevilgningene til Humaniora, nesten 50 prosent av bevilgningene til Samfunnsvitenskap og over 50 prosent av bevilgningene til prosjekter innenfor Medisin, mens NTNU mottar over 40 prosent av bevilgningene til Teknologi.

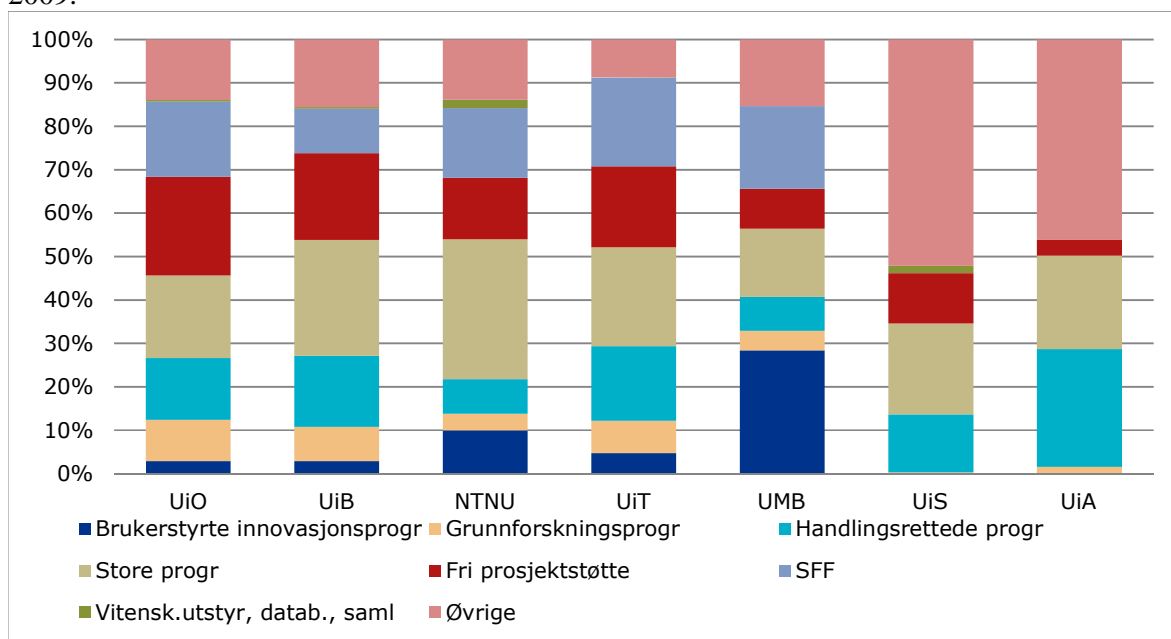
3.2 Virkemidler

Forskningsrådet grupperer sine aktiviteter/programmer i ulike hovedaktiviteter (virkemidler). Tabellen og figuren under viser hvordan prosjektene ved universitetene fordeler seg mellom de mest sentrale hovedaktiviteter.

Tabell 15. Forskningsrådets bevilgninger til universitetene fordelt på hovedaktiviteter. Mill.kr. i 2009.

	UiO	UiB	NTNU	UiT	UMB	UiS	UiA
Brakerstyrte innovasjonsprogr	21,6	13,2	44,7	8,8	42,3		0,0
Grunnforskningsprogr	71,5	36,0	17,1	13,8	6,7	0,1	0,3
Handlingsrettede progr	106,0	74,5	35,8	31,9	11,6	3,8	5,3
Store progr	142,5	121,5	144,2	42,2	23,4	6,0	4,2
Fri prosjektstøtte	169,8	91,1	63,3	34,6	13,7	3,3	0,7
SFF	129,6	46,8	71,7	37,9	28,3	0,0	0,0
Vitensk.utstyr, datab., saml	3,2	1,5	8,7	0,1	0,0	0,5	0,0
Øvrige	104,2	71,1	62,1	16,2	22,8	14,9	9,0
	748,4	455,7	447,6	185,5	148,8	28,6	19,5

Figur 9. Forskningsrådets bevilgninger til universitetene fordelt på hovedaktiviteter. Prosent i 2009.

Figuren viser at Fri prosjektstøtte utgjør størst andel av UiOs Forskningsrådsfinansierte prosjektportefølje, mens Store programmer utgjør størst andel av NTNUs portefølje.

3.3 Åpen arena (Fri prosjektstøtte)

Forskningsrådets arena for fremragende forskning (tidligere kalt Fri prosjektstøtte) har som mål å fremme forskning av høy vitenskapelig kvalitet, uavhengig av politisk prioriterte temaer og teknologier. Gjennom åpne konkurranser, der fagligkvalitet er det dominerende seleksjonskriteriet, stimuleres de beste fagmiljøene til å delta, og prosjektporteføljen har et stort innslag av langsiktig, grunnleggende forskning.

I 2009 gikk 86 prosent av bevilgningene til Åpen arena til UH-sektoren, og tabellen nedenfor viser hvordan bevilgningene til de tre aktivitetene fordeler seg på universitetene.

Tabell 16. Åpen arena for fremragende forskning. Bevilgninger til SFF, YFF og Fri prosjektstøtte. Mill.kr.

	2005	2006	2007	2008	2009	Andel av totalen i 2009	Vekst 2005-09
UiO	262,1	269,5	289,2	314,1	298,8	47 %	14 %
UiB	120,5	125,9	136,1	145,8	145,8	23 %	21 %
NTNU	86,6	84,8	113,9	119,0	104,7	16 %	21 %
UiT	48,1	48,8	54,1	57,2	53,8	8 %	12 %
UMB	15,2	15,8	20,8	23,5	26,5	4 %	75 %
UiS	1,0	1,7	5,0	6,1	6,3	1 %	525 %
UiA	2,7	2,0	1,7	1,6	0,7	0 %	-76 %
Sum:	536,3	548,6	620,7	667,4	636,5	100 %	19 %

Tabellen viser at UMB og UiS har hatt en god vekst i bevilgningene i perioden, men at det er UiO som mottar den største andelen. Disse tre aktivitetene er også viktigere for UiO enn for de øvrige universitetene; de utgjør 40 prosent av de totale bevilgningene fra Forskningsrådet.

3.4 Rekruttering

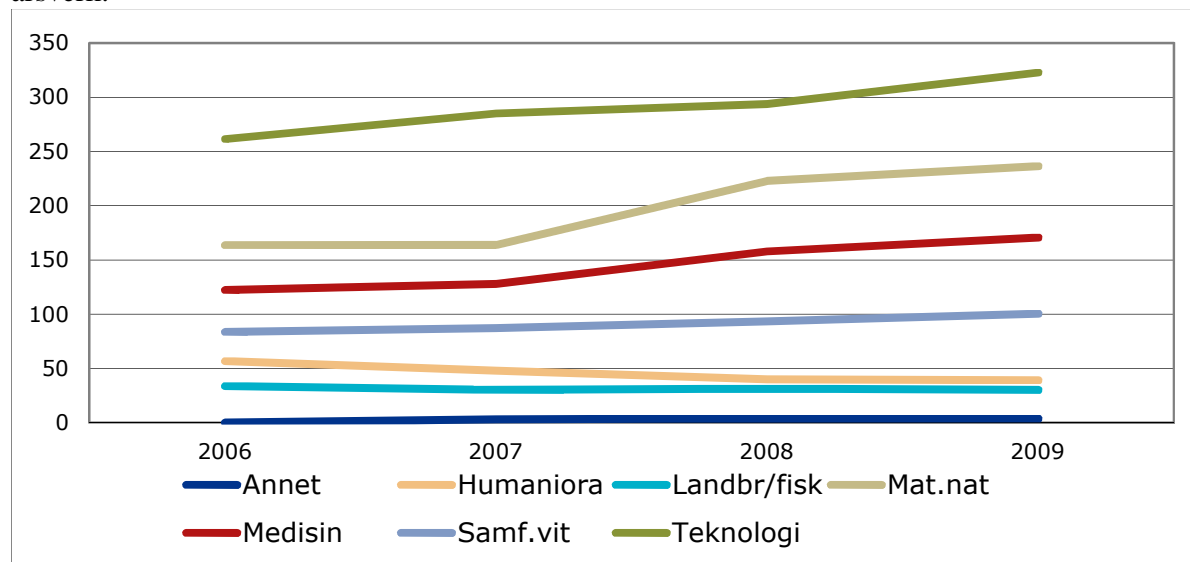
Gjennom prosjektfinsieringen bidrar Forskningsrådet til rekruttering av forskerpersonale. Rundt 60 prosent av dr.stipendiatene og 80 prosent av postdoktorstipendiatene finner vi i prosjekter ved universitetene.

Tabellene og figurene nedenfor viser hvordan rekrutteringsstillingene ved universitetene er fordelt mellom de ulike fagområdene over tid.

Tabell 17. Forskningsrådsfinansierte dr.stipendiater ved universitetene¹ i 2009 fordelt på fagområder.

	UiO	UiB	NTNU	UiT	UMB	UiS	UiA
Annet		3,6					
Humaniora	17,7	7,9	7,0	3,4		2,0	1,0
Landbr/fisk	1,6	5,5	3,8	5,2	14,3		
Mat.nat	81,5	68,6	49,6	24,1	9,8	2,9	
Medisin	92,9	23,0	40,0	9,6	3,8		1,3
Samf.vit	34,3	25,4	18,3	13,2	2,3	5,1	1,8
Teknologi	66,7	33,9	182,3	19,9	7,9	8,7	3,4
	294,6	167,7	300,9	75,5	38,1	18,7	7,5

Figur 10. Forskningsrådsfinansierte dr.stipendiater ved universitetene² pr fagområde. Antall årsverk.

Figuren over viser utviklingen i antall årsverk finansiert av Forskningsrådet fordelt på de ulike fagområdene. Den markerte veksten innenfor mat.nat fra 2007 til 2008 har sammenheng med vekst i enkeltaktiviteter som er tunge innenfor dette fagområdet.

Mens antallet Forskningsrådsfinansierte dr.stipendiater økte med 16 prosent i perioden 2006-2009 økte antall Forskningsrådsfinansierte post.doktorer med over 50 prosent i samme periode.

¹ Ekskl SFF pga tilfeller av dobbeltregistreringer.

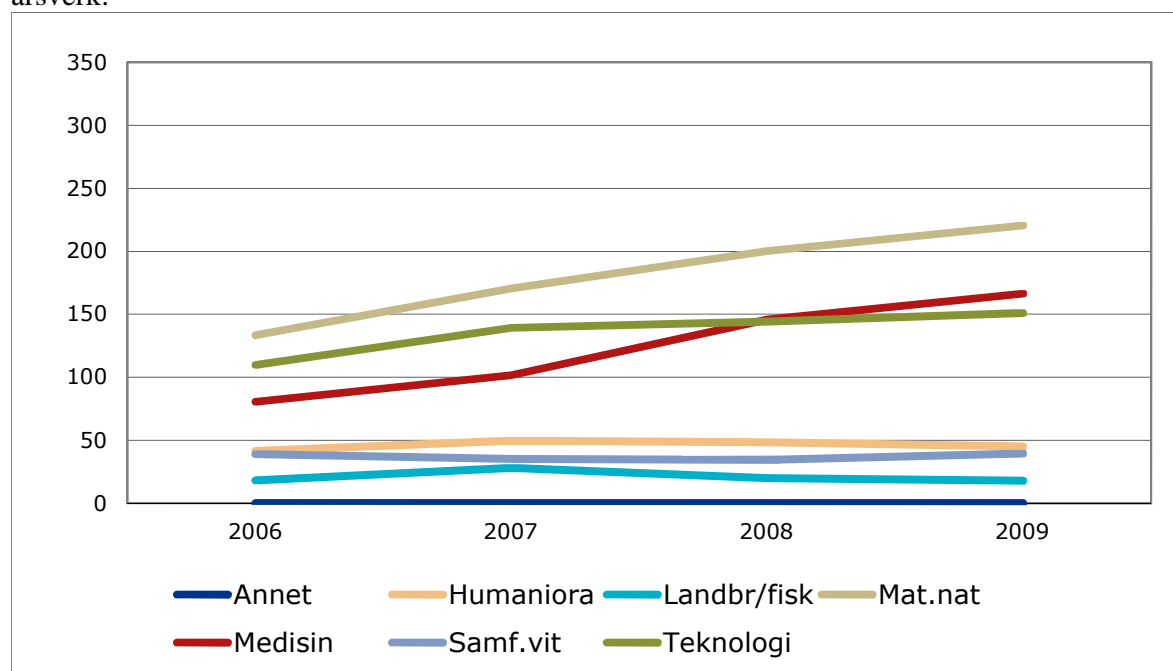
Tabellen og figuren nedenfor viser hvordan disse fordeler seg mellom de ulike universitetene og fagområdene.

Tabell 18. Forskningsrådsfinansierte postdoktorer ved universitetene³ i 2009 fordelt på fagområder.

	UiO	UiB	NTNU	UiT	UMB	UiS	UiA
Annet							
Humaniora	21,0	11,0	3,4	6,7		2,0	0,8
Landbr/fisk	2,0	1,4	1,7	3,7	9,1		
Mat.nat	83,3	62,0	32,2	25,4	15,0	2,6	
Medisin	97,4	26,7	33,0	5,4	3,4	0,5	
Samf.vit	21,0	11,0	4,3	2,9			
Teknologi	49,8	22,8	52,9	5,1	15,3	4,3	0,5
	274,6	134,8	127,6	49,1	42,7	9,4	1,3

Mens det var flest doktorgradsstipendiater i teknologiprojekter var det flest post.doktorer i prosjekter innenfor matematikk og naturvitenskap. Veksten innenfor medisin fra 2007 til 2008 har blant annet sammenheng med at det er registrert en vekst i antall postdoktorer knyttet til blant annet SFI. Figuren under viser at det også for postdoktorene har vært en vekst innenfor matematikk og naturvitenskap.

Figur 11. Forskningsrådsfinansierte postdoktorer ved universitetene⁴ pr fagområde. Antall årsverk.

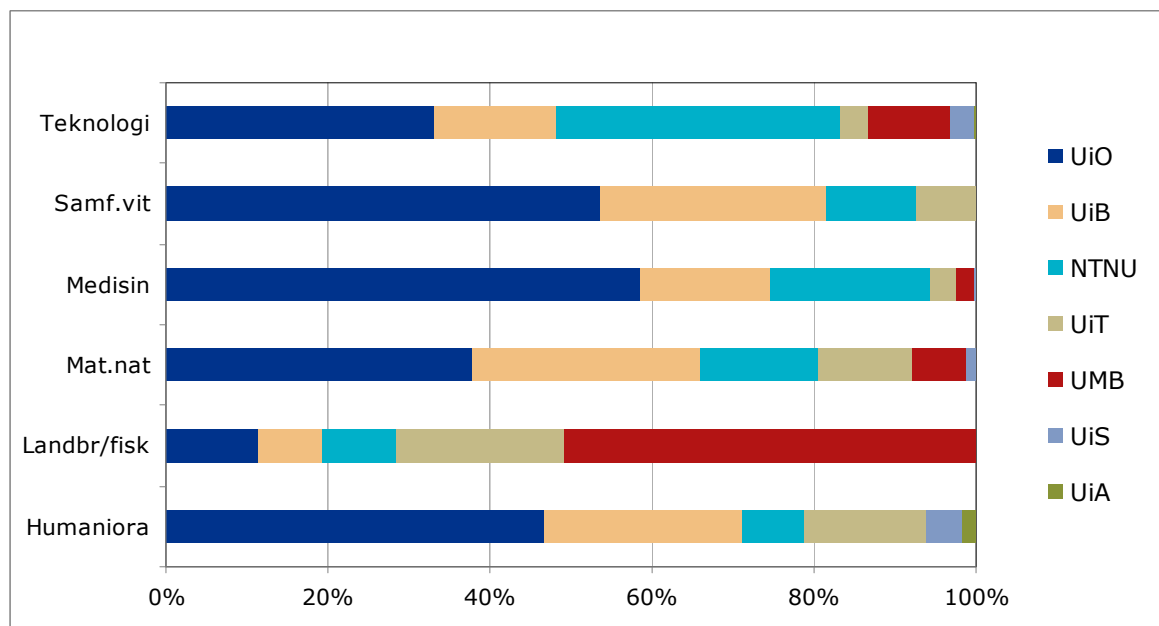
Figuren nedenfor viser hvordan universitetenes Forskningsrådsfinansierte postdoktorer fordeler seg på de ulike fagområdene. Også her følger fordelingene langt på vei det samme mønsteret som Figur 7 viser, men noen forskjeller er det: UiO har en større andel av postdoktorene innenfor teknologi enn det prosjektporteføljen skulle tilsi, tilsvarende gjelder for samfunnsvitenskap.

² Ekskl. SFF pga tilfeller av dobbeltregistreringer

³ Ekskl. SFF pga tilfeller av dobbeltregistreringer.

⁴ Ekskl. SFF pga tilfeller av dobbeltregistreringer

Figur 12. Forskningsrådsfinansierte postdoktorer ved universitetene fordelt på fagområder. Prosent i 2009

4 Statlige og vitenskapelige høyskoler

Av de samlede bevilgningene fra Forskningsrådet til UoH-sektoren gikk nesten 10 prosent til de Statlige og vitenskapelige høyskolene, men tabellen nedenfor viser at veksten i denne delen av sektoren har vært på 25 prosent i perioden 2005-2009, mot 20 prosent hos universitetene. Veksten hos høyskolene har i all hovedsak vært ved de Statlige høyskolene.

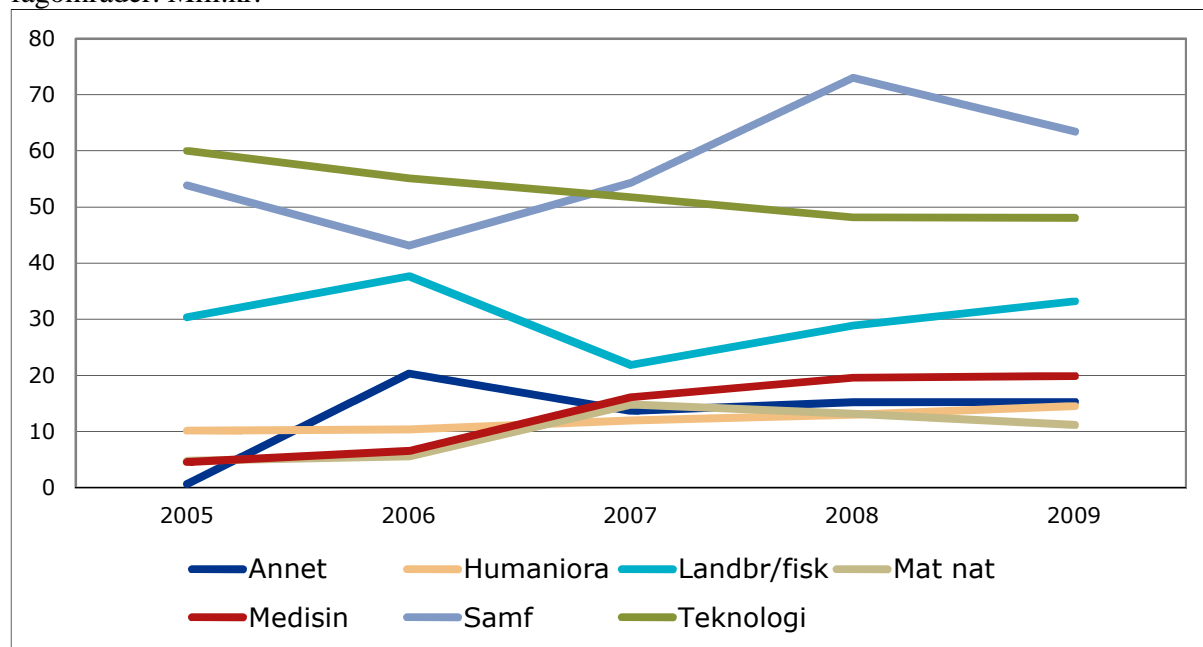
Tabell 19. Forskningsrådets bevilgninger til Statlige og vitenskapelige høyskoler. Mill.kr.

	2005	2006	2007	2008	2009	Andel av totalen i 2009	Endring 2005-2009
Statlige høyskoler	85,7	94,3	112,8	125,1	123,5	60 %	44 %
Øvrige høyskoler	78,7	84,4	71,8	85,8	82,0	40 %	4 %
	164,4	178,8	184,5	210,9	205,5	100 %	25 %

4.1 Fagområder

Figuren nedenfor viser hvordan bevilgningene til de statlige og vitenskapelige høyskolene har utviklet seg innenfor de ulike fagområdene i perioden 2005-2009.

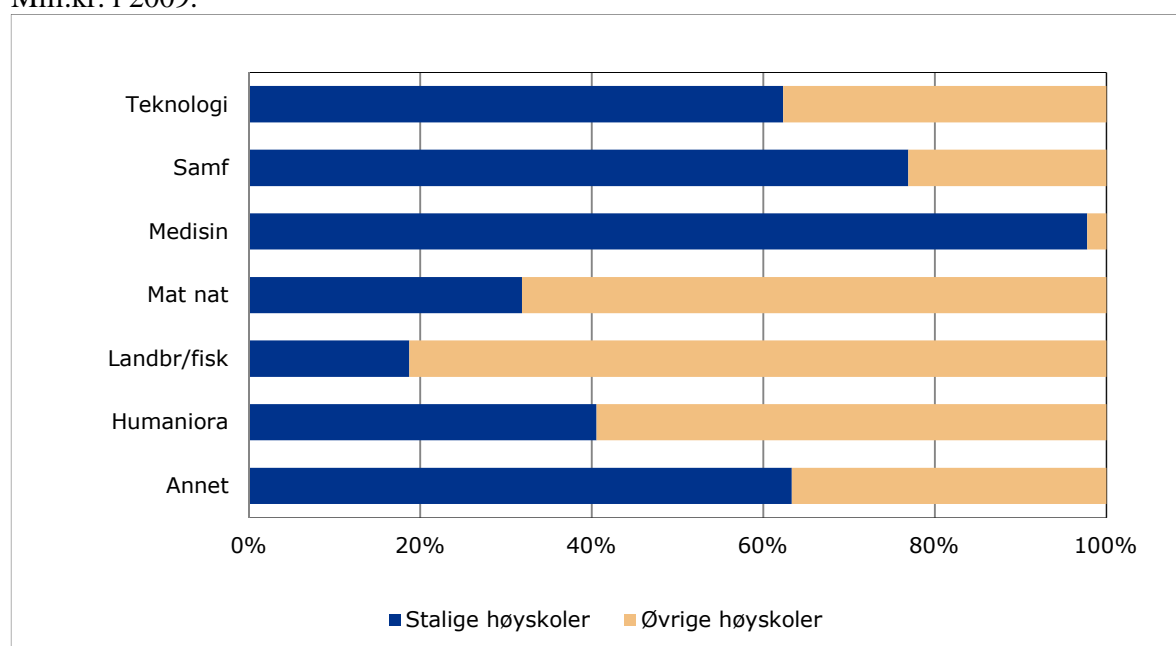
Figur 13. Forskningsrådets bevilgninger til statlige og vitenskapelige høyskoler fordelt på fagområder. Mill.kr.

Siden de totale bevilgningene til høyskolene er relativt små i utgangspunktet vil de variasjonene som skjer innenfor hvert fagområde fra år til år først og fremst har sammenheng med at enkeltprosjekter startes opp eller avsluttes.

Neste figur viser hvordan de statlige og de vitenskapelige høyskolene fordelte seg mellom de ulike fagområdene i 2009.

Figur 14. Forskningsrådets bevilgninger til statlige og vitenskapelige høyskoler pr fagområde. Mill.kr. i 2009.

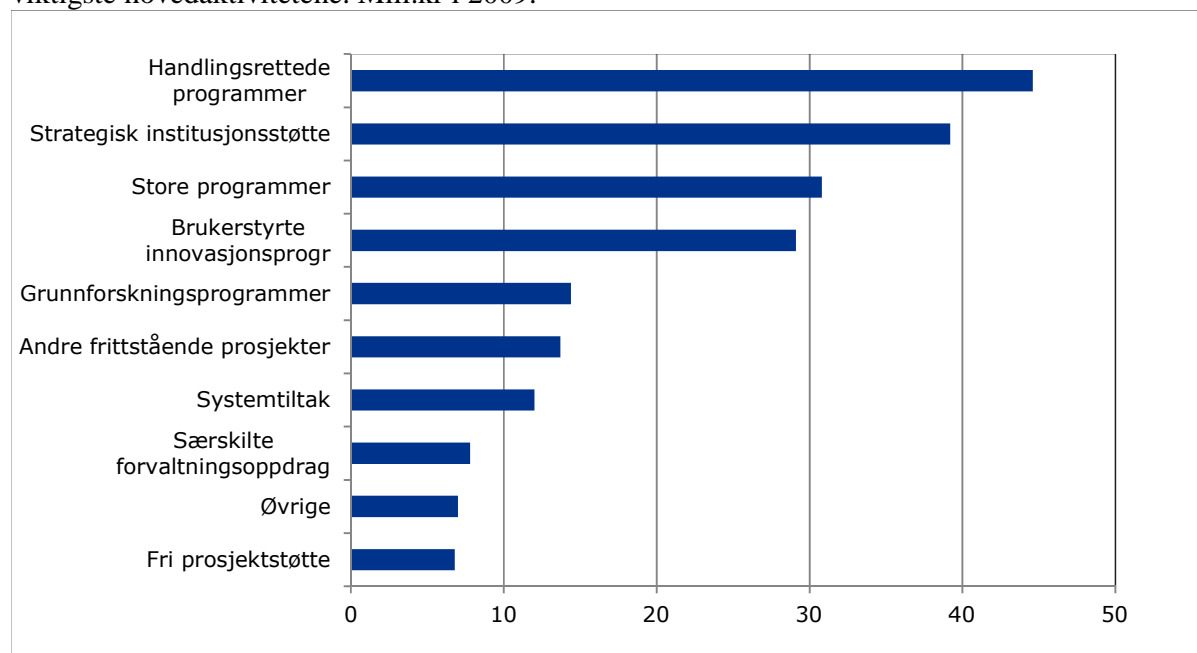

Figuren viser at de statlige høyskolene dominerer flere av fagområdene. Innenfor Mat.nat er det først og fremst Universitetsstudiene på Svalbard og Veterinærhøyskolen som har prosjekter, og Veterinærhøyskolen dominerer også prosjektene innenfor Landbruks-, fiskeri- og veterinærfag. Det er Arkitektur- og designhøyskolen som først og fremst dominerer prosjektene innenfor humaniora.

4.2 Virkemidler

Tabellen nedenfor viser hvilke av Forskningsrådets hovedaktiviteter som er de viktigste finansieringskildene for høyskolesektoren.

Figur 15. Forskningsrådets bevilgninger til statlige og vitenskapelige høyskoler fordelt på de viktigste hovedaktivitetene. Mill.kr i 2009.

Bevilgningene til Strategisk institusjonsstøtte er først og fremst knyttet til aktiviteten Strategiske høyskoleprosjekter som skal gi de statlige høyskolene mulighet til å bygge opp forskning og forskningskompetanse av høy kvalitet.

4.3 Rekruttering

5 prosent av de forskningsrådsfinansierte dr.stipendiatene og 3 prosent av postdoktorene i 2009 var i høyskolesektoren. Som for universitetene har veksten i antall årsverk postdoktorer være større enn for antall årsverk dr.stipendiater. Tabellene nedenfor viser utviklingen i årsverken over tid.

Tabell 20. Forskningsrådsfinansierte dr.stipendiater i høyskolesektoren. Antall årsverk.

	2005	2006	2007	2008	2009	Andel av totalen i 2009	Endring 2005-2009
Statl. Høyskoler	36,5	29,9	37,6	52,3	59,9	69 %	64 %
Øvrige høyskoler	38,7	24,9	25,8	26,6	26,8	31 %	-31 %
	75,2	54,8	63,4	78,8	86,7	100 %	15 %

Tabell 21. Forskningsrådsfinansierte postdoktorer i høyskolesektoren. Antall årsverk.

	2005	2006	2007	2008	2009	Andel av totalen i 2009	Endring 2005-2009
Statl. Høyskoler	9,7	10,3	12,1	13,4	14,1	43 %	46 %
Øvrige høyskoler	16,6	12,4	15,3	14,7	18,5	57 %	11 %
	26,3	22,7	27,4	28,1	32,6	100 %	24 %

5 Instituttsektoren

Forskningsrådet har et strategisk ansvar for instituttsektoren i norsk forskning. I de statlige retningslinjene for basisfinansiering av forskningsinstitutter er Forskningsrådets strategiske ansvar nærmere beskrevet og knyttet opp mot de ca. 50 forskningsinstituttene som får basisbevilgning gjennom Forskningsrådet. I 2009 ble det innført et nytt basisfinansieringssystem for forskningsinstituttene. Norges forskningsråd forvalter ordningen etter de regler som er fastlagt i de statlige retningslinjer for basisfinansiering av forskningsinstitutter. Den nye ordningen er todelt; den ene delen er en resultatbasert grunnbevilgning, den andre delen består av strategiske instituttsatsinger. Institutter som i hovedsak har forvaltningsrettede oppgaver er ikke omfattet av ordningen.

Instituttene som mottar basisbevilgninger fra Forskningsrådet mottar i tillegg ordinære prosjektbevilgninger. Tabellen nedenfor viser hvordan de samlede bevilgningene til instituttsektoren fordeler seg mellom prosjektbevilgninger og basisbevilgninger.

Tabell 22. Forskningsrådets bevilgninger til instituttsektoren fordelt på bevilgningstype. Mill.kr.

	2005	2006	2007	2008	2009	Andel av totalen i 2009	Vekst 2005-2009
Prosjektbevilgninger	1 009,4	1 095,3	1 337,4	1 557,9	1 754,9	68 %	74 %
Basisbevilgninger	624,7	680,1	697,8	716,5	815,9	32 %	31 %
	1 634,1	1 775,4	2 035,1	2 274,4	2 570,9	100 %	57 %

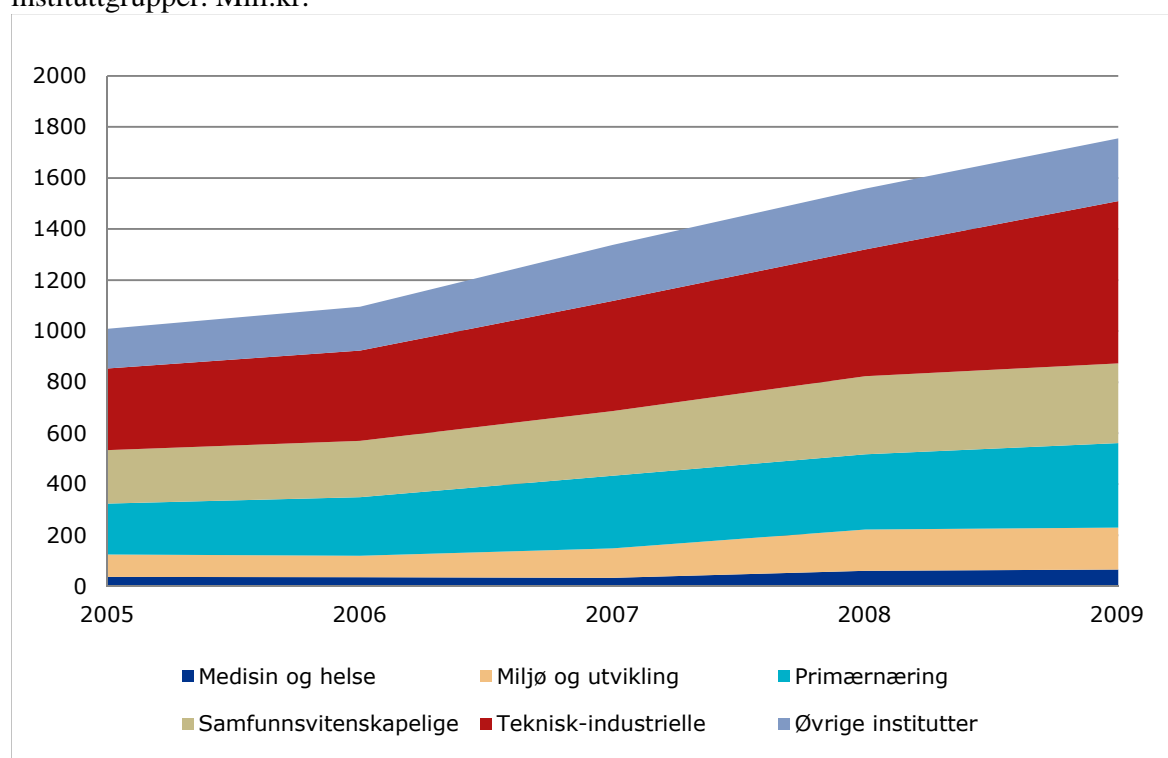
Tabellen over viser at Forskningsrådets bevilgninger til instituttsektoren har økt med 57 prosent i perioden 2005-2009, og at veksten har vært størst knyttet til prosjektbevilgningene.

I arbeidet mot forskningsinstituttene inndeles instituttene i grupper ut fra instituttens faglige hovedprofil. Tabellen nedenfor viser hvordan prosjektbevilgningen har utviklet seg innenfor de ulike instituttgruppene i perioden 2005-2009.

Tabell 23. Forskningsrådets bevilgninger til instituttene, ekskl. basisbevilgninger. Mill.kr.

	2005	2006	2007	2008	2009	Andel av totalen i 2009	Vekst 2005-2009
Medisin og helse	37,3	36,0	32,6	61,0	65,9	4 %	77 %
Miljø og utvikling	87,1	83,2	115,9	161,1	164,5	9 %	89 %
Primærnæring	200,2	230,3	284,2	295,6	331,3	19 %	65 %
Samfunnsvitenskapelige	209,3	220,5	254,2	305,1	311,9	18 %	49 %
Teknisk-industrielle	320,0	353,8	430,8	497,1	635,6	36 %	99 %
Øvrige institutter	155,5	171,5	219,6	237,9	245,8	14 %	58 %
	1 009,4	1 095,3	1 337,4	1 557,9	1 754,9	100 %	74 %

Figur 16. Forskningsrådets bevilgninger til instituttsektoren, ekskl. basisbevilgninger, fordelt på instituttgrupper. Mill.kr.

Figuren viser at instituttene har hatt en markert vekst i bevilgningene fra Forskningsrådet i perioden 2005-2009.

5.1 Fagområder

Tabellen under viser hvordan de forskningsrådsfinansierte prosjektene fordeler seg mellom de ulike fagområdene i hver instituttgruppe. Naturlig nok vil fagområdeprofilen ligge tett opp til det som er instituttens faglige hovedprofil.

Tabell 24. Forskningsrådets bevilgninger til instituttsektoren, ekskl. basisbevilgninger, per instituttgruppe. Mill.kr i 2009.

	Medisin og helse	Miljø og utvikling	Primærnæring	Samfunns- viten- skapelige	Teknisk- industrielle	Øvrige inst
Annet	0,4	7,4	9,0	16,2	13,9	9,1
Humaniora		5,9	1,1	2,7	0,5	2,2
Landbr/fisk	0,6	4,0	188,8	15,4	3,5	4,9
Mat nat	0,0	65,5	51,0	12,7	122,5	150,8
Medisin	54,7	8,9	10,1	19,5	0,0	11,9
Samf	3,0	62,2	5,2	157,2	31,6	41,0
Teknologi	7,2	10,6	66,1	88,1	463,5	26,0
	65,9	164,5	331,3	311,9	635,6	245,8

5.2 Virkemidler

Forskningsrådet sorterer sine programmer og aktiviteter i ulike hovedaktiviteter og virkemidler. Tabellen og figuren under viser hvordan Forskningsrådets bevilgninger til instituttsektoren fordeler seg mellom de mest sentrale virkemidlene.

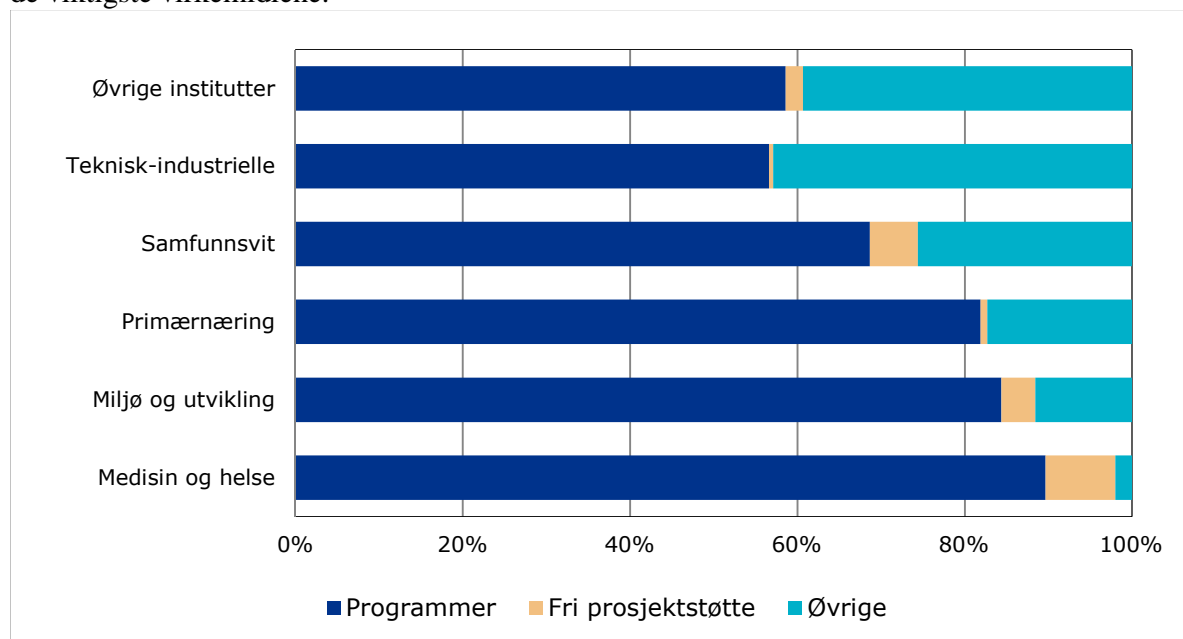
Tabell 25. Forskningsrådets bevilgninger til instituttsektoren, ekskl. basisbevilgninger, per instituttgruppe. Mill.kr i 2009.

	Medisin og helse	Miljø og utvikling	Primærnæring	Samfunns- viten- skapelige	Teknisk- industrielle	Øvrige institutter
Brukerstyrte innovasjonsprogr	1,4	3,0	127,7	35,4	162,0	12,6
Grunnforskningsprogr	0,0	15,4	4,5	7,6	2,3	35,8
Handlingsrettede progr	44,8	73,6	44,7	117,2	15,6	40,3
Store programmer	12,8	45,5	94,3	53,9	180,0	55,3
Fri prosjektstøtte	5,5	8,0	2,8	17,9	3,0	5,1
Øvrige virkemidler	1,3	18,9	57,3	79,8	272,8	96,7
	65,9	164,5	331,3	312,0	635,6	245,8

Kategorier øvrige virkemidler inkluderer bevilgninger til instituttsektoren gjennom SFI- og FME-ordningene, i tillegg til Forskningsrådets bevilgning til Halden prosjektet /OECD Halden Reactor Project/andre nukleære prosjekter) og IFEs virksomhet på Kjeller.

Figuren nedenfor viser hvordan virkemiddelprofilen for de ulike instituttgruppene. Her er basisbevilgningene inkludert for å synliggjøre deres andel av den totale Forskningsrådsfinansieringen. Figuren viser at programmene utgjør den største andelen av prosjektporteføljen i 2009.

Figur 17. Forskningsrådets bevilgninger til instituttsektoren i 2009 per instituttgruppe fordelt på de viktigste virkemidlene.

5.3 Rekruttering

26 prosent av det totale antallet doktorgradsstipendiater finansiert av Forskningsrådet var i instituttsektoren i 2009. Over 30 prosent av disse var knyttet til de teknisk-industrielle instituttene, 20 prosent var knyttet til primærnæringsinstituttene og 20 prosent var knyttet til de regionale samfunnsvitenskapelige instituttene.

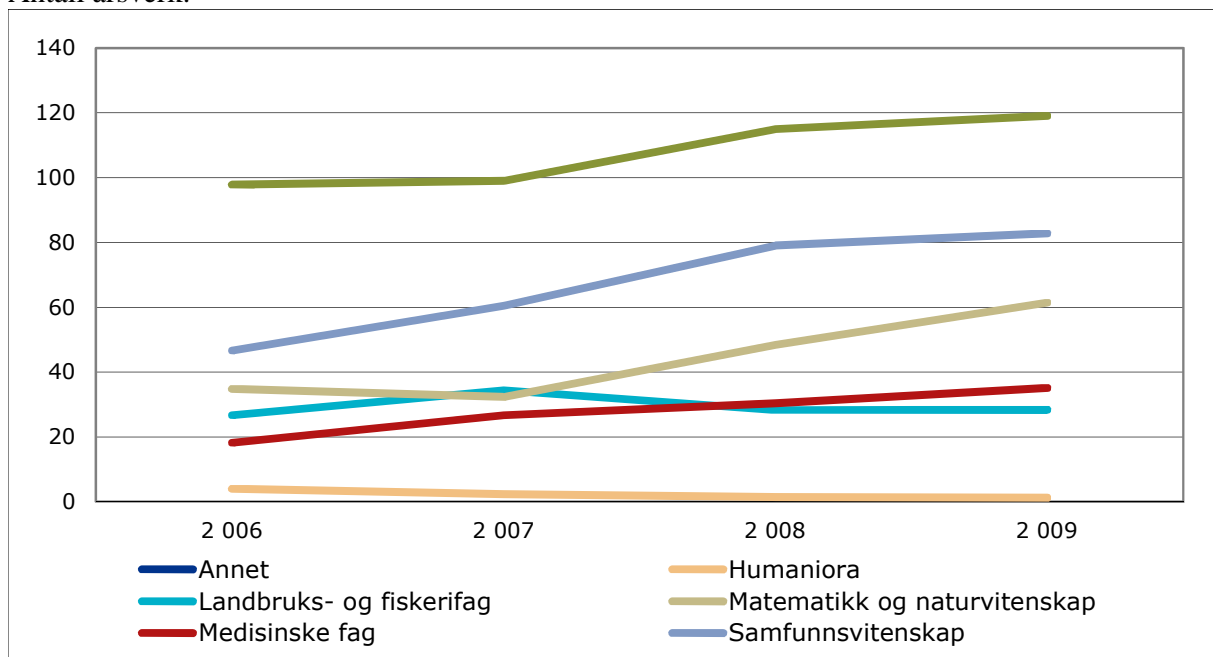
Tabellen og figuren nedenfor viser hvordan stipendiatene fordelte seg mellom de ulike fagområdene. Fagområdetilhørigheten baserer seg på prosjektets fagmerking, og som tabellen viser er stipendiatenes fagtilhørighet, naturlig nok, sterkt knyttet til instituttgruppens faglige hovedprofil.

Tabell 26. Forskningsrådsfinansierte dr.stipendiater i instituttsektoren⁵ fordelt på fagområder. Antall årsverk i 2009.

	Medisin og helse	Miljø og utvikling	Primærnæring	Samfunnsvitenskapelige	Teknisk-industrielle	Øvrige institutter
Humaniora		1	0,2			
Landbr/fisk	0,8		24,3	2,1		
Mat.nat		15,6	14,1	2,5	8,6	
Medisin	23,5	2,7	2,3	3,5		2,9
Samf.vit	3,9	7,9	1,3	53,2	10,6	
Teknologi	0,8	3,2	15,6	20,3	75,5	
	29,0	30,4	57,8	81,6	94,7	2,9

⁵ Ekskl. SFF/SFI pga tilfeller av dobbelttelling

Figur 18. Forskningsrådsfinansierte dr.stipendiater i instituttsektoren⁶ fordelt på fagområder. Antall årsverk.

Samlet finansierte Forskningsrådet 197,3 årsverk postdoktorer i instituttsektoren i 2009. Tabellen og figuren nedenfor viser hvordan disse fordelte seg mellom fagområdene i 2009, og hvordan utviklingen har vært over tid. Tallene viser at postdoktorene først og fremst var tilknyttet Primærnæringsinstituttene og gruppen Øvrige institutter, men at også en del var tilknyttet de Teknisk-industrielle instituttene.

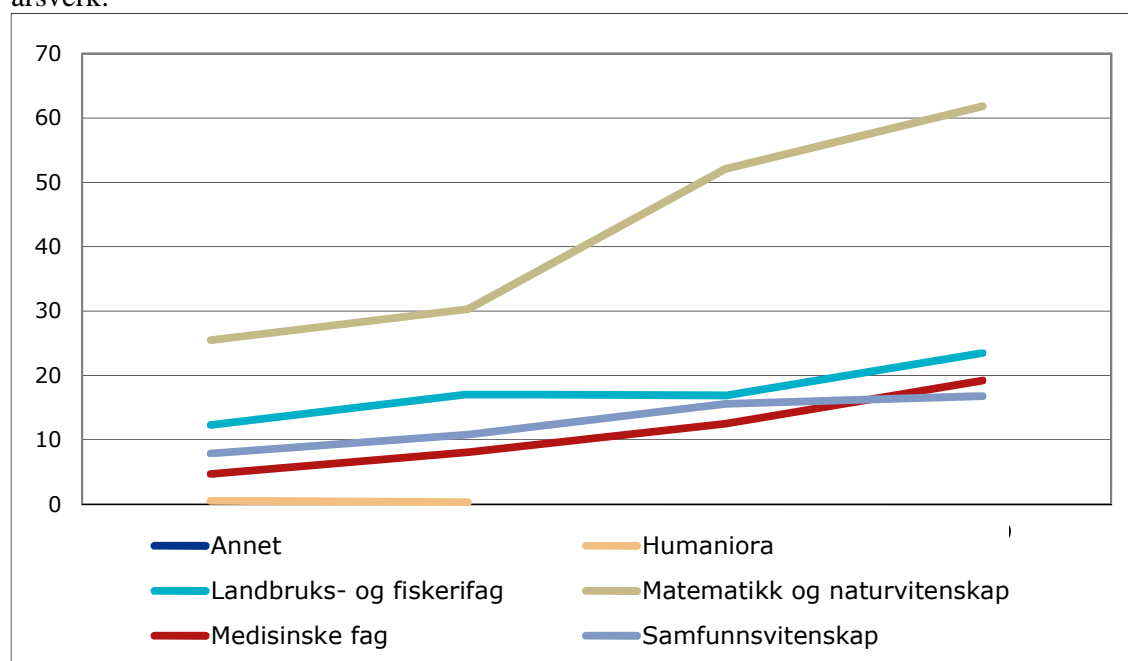
Tabell 27. Forskningsrådsfinansierte postdoktorer i instituttsektoren⁷ fordelt på fagområder. Antall årsverk i 2009.

	Medisin og helse	Miljø og utvikling	Primærnæring	Samfunnsvitenskapelige	Teknisk-industrielle	Øvrige institutter
Landbr/fisk		0,3	22,2		1	
Mat.nat		8,4	10,7	2	4,6	36,1
Medisin	15,3		2,8	0,1		1
Samf.vit		2		13,3	1,5	
Teknologi		0,8	10	6,4	26,3	15,2
Totalt	15,3	11,5	45,7	21,8	33,4	52,3

⁶ Ekskl. SFF/SFI pga tilfeller av dobbelttelling

⁷ Ekskl. SFF/SFI pga tilfeller av dobbelttelling.

Figur 18. Forskningsrådsfinansierte postdoktorer i instituttsektoren⁸ per fagområde. Antall årsverk.

6 Næringslivet

I 2009 var 17 prosent av bevilgningene fra Forskningsrådet rettet mot prosjektet med næringslivet som prosjektansvarlig institusjon. Tabellen under viser at bevilgningene er mer enn doblet i perioden 2005 til 2009, og teknologi er det dominerende fagområdet i disse prosjektene.

Tabell 28. Forskningsrådets bevilgninger til næringslivet. Mill. kr.

	2005	2006	2007	2008	2009
Bevilgninger (mill.kr)	527,0	673,0	873,8	1 003,2	1 103,0
Dr. stipendiater (ant årsv)	64,5	68,4	102,3	150,6	173,4
Postdoktorer (ant årsv)	11,0	12,9	27,9	44,3	37,1

Tabellen over viser også at det har vært en markert vekst i antall årsverk dr.stipendiater og postdoktorer næringslivsprosjektene i perioden.

6.1 Tema og teknologiområder i næringsrettet forskning

Alle prosjekter med bevilgning fra Forskningsrådet merkes med tema og teknologiområder og med en prosent som angir hvor stor andel av prosjektet som eventuelt bidrar til oppfølgingen av disse. Tabellene nedenfor viser den samlede innsatsen i næringslivsprosjektene innenfor de teknologiske og tematiske prioriteringene i beløp og som andel av den samlede innsatsen i Forskningsrådsfinansierte prosjekter.

⁸ Ekskl. SFF/SFI pga tilfeller av dobbelttelling.

Tabell 29. Forskningsrådets bevilgninger til næringslivet. Bidrag til forskningsmeldingens teknologiske prioriteringer. Mill.kr og andel av total innsats (alle sektor).

Teknologiområder	2006		2007		2008		2009	
	Mill.kr.	Andel av tot	Mill.kr.	Andel av tot	Mill.kr.	Andel av tot	Mill.kr.	Andel av tot
Bioteknologi	81,3	14 %	93,2	15 %	97,6	14 %	149,4	20 %
IKT	132,2	24 %	181,0	29 %	214,3	33 %	264,8	35 %
Nye matr, nanotekn	42,0	20 %	59,3	23 %	68,3	24 %	56,2	22 %

Tabell 30. Forskningsrådets bevilgninger til næringslivet. Bidrag til forskningsmeldingens tematiske prioriteringer. Mill.kr og andel av total innsats (alle sektorer).

Tematiske prioriteringer	2006		2007		2008		2009	
	Mill.kr.	Andel av tot	Mill.kr.	Andel av tot	Mill.kr.	Andel av tot	Mill.kr.	Andel av tot
Energi og Miljø	252,9	27 %	293,0	25 %	287,3	22 %	310,3	21 %
Hav	73,8	16 %	96,5	17 %	130,1	21 %	122,7	19 %
Helse	79,1	14 %	109,8	15 %	124,2	14 %	186,5	19 %
Mat	68,7	11 %	78,0	12 %	90,8	14 %	85,2	12 %

Tabellene over viser at prosjektene i næringslivet har bidratt til om lag en tredjedel av den samlede innsatsen innenfor IKT og at andelen har vært økende gjennom perioden. I forhold til de tematiske prioriteringene er næringslivets prosjekter sterkest representert innenfor Energi og Miljø, men andelen har vært avtakende over tid. Over tid har næringslivets andel av innsatsen innenfor Hav og Helse vært økende, og i 2009 er den nesten på nivå med andelen av innsatsen innenfor Energi og Miljø.

6.2 Virkemidler

Alle prosjektene knyttes til ulike aktiviteter/programmer, og tabellen nedenfor viser hvordan prosjektene i næringslivet fordeler seg mellom de viktigste virkemidlene og hvordan utviklingen har vært over tid. Brukerstyrte innovasjonsprogrammer er det dominerende virkemidlet i næringslivsprosjektene, naturlig nok siden dette er et virkemiddel som retter seg spesielt mot denne sektoren.

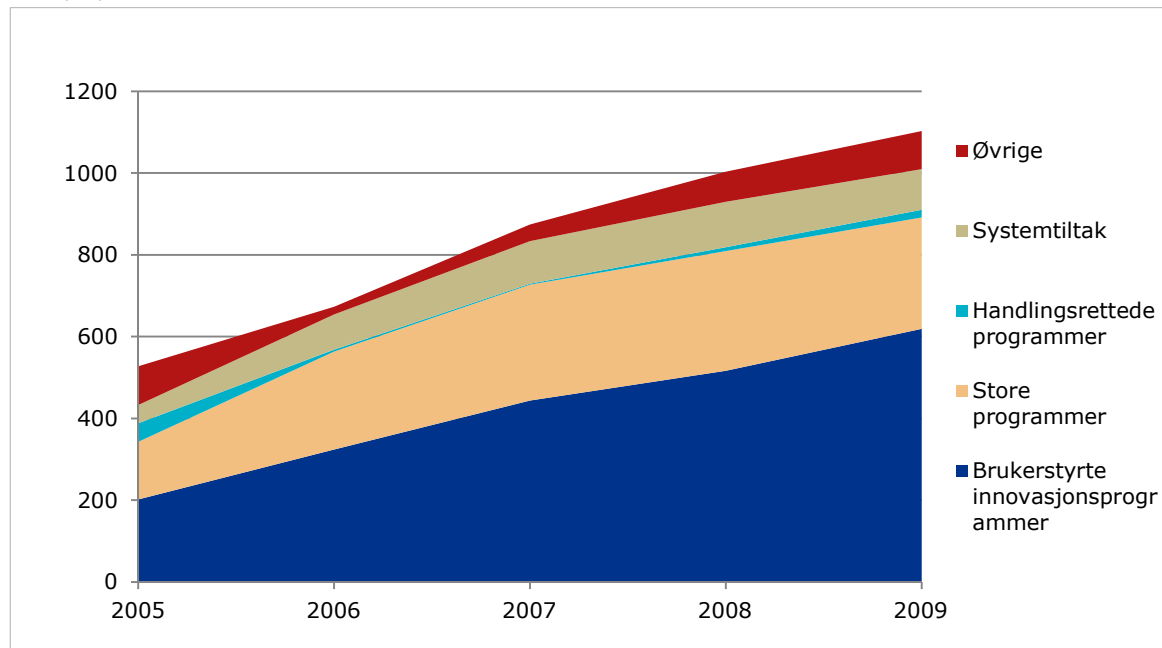
Tabell 31. Forskningsrådets bevilgninger til næringslivet fordelt på de viktigste virkemidlene. Mill.kr.

	2005	2006	2007	2008	2009
Brukerstyrte innovasjonsprogrammer	201,4	323,7	443,9	516,7	619,0
Store programmer	141,4	239,9	282,7	292,8	272,7
Handlingsrettede programmer	44,8	4,8	2,4	9,4	18,6
Systemtiltak	44,6	85,5	104,7	111,1	99,4
Øvrige	94,7	19,2	40,1	73,2	93,3
	527,0	673,0	873,8	1003,2	1103,0

Systemtiltak omfatter først og fremst bevilgninger via Forny-programmet som har som hovedmål å øke verdiskapingen gjennom kommersialisering av forskningsresultater fra offentlig finansierte forskningsinstitusjoner.

Veksten i bevilgningene til de brukerstyrte innovasjonsprogrammene reflekterer den økte satsingen på dette området, men samtidig viser figuren nedenfor at næringslivssektoren også deltar aktivt i virkemiddelet Store programmer.

Figur 19. Forskningsrådets bevilgninger til næringslivet fordelt på de viktigste virkemidlene. Mill.kr.

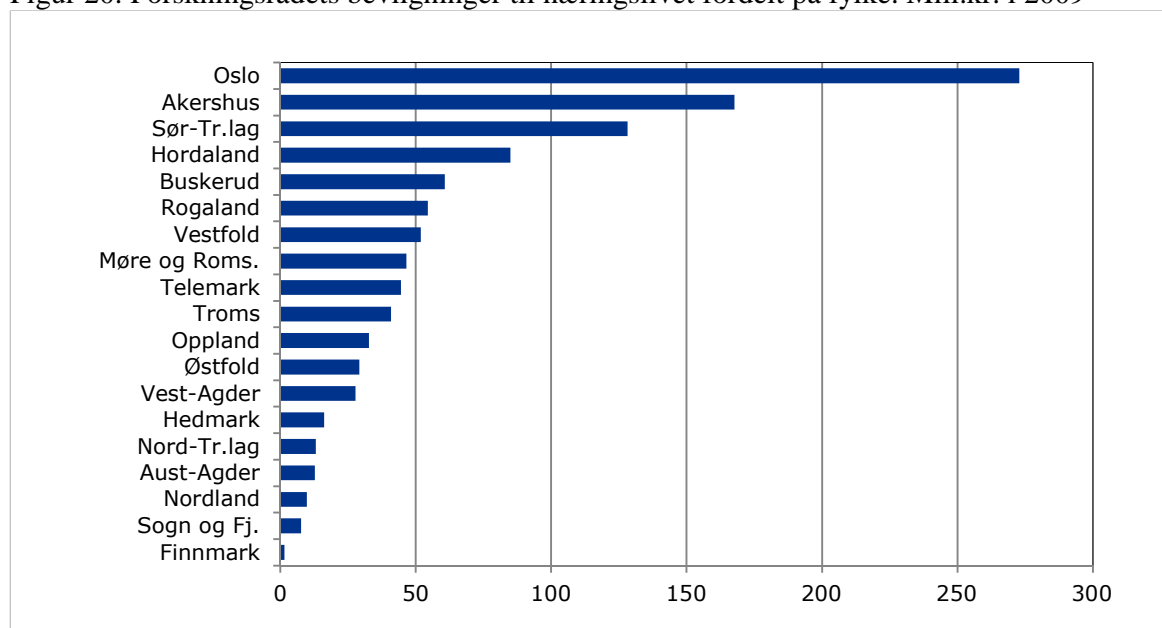

6.3 Regional fordeling

Basert på prosjektansvarliges adresse kan Forskningsrådet si noe om den regionale fordelingen av Forskningsrådets bevilgninger til næringslivet, men dette forteller ikke hele sannheten. For det første kan adressen være knyttet til et hovedkontor som er plassert et annet sted enn den bedriften som mottar prosjektbevilgningen, for det andre sier denne statistikken ikke noe om i hvilken grad prosjektbevilgningen går til å kjøpe FoU-tjenester fra andre FoU-institusjoner.

Figuren nedenfor viser at en fjerdedel av bevilgningene er bevilget til prosjekter med prosjektansvarlige som har adresse i Oslo, og at over halvparten av prosjektene var knyttet til prosjektansvarlige i Oslo, Akershus og Sør-Trøndelag. I underkant av 5 prosent av prosjektene ble bevilget til prosjektansvarlige i de tre nordligste fylkene.

Figur 20. Forskningsrådets bevilgninger til næringslivet fordelt på fylke. Mill.kr. i 2009

7 Kjønnsfordeling

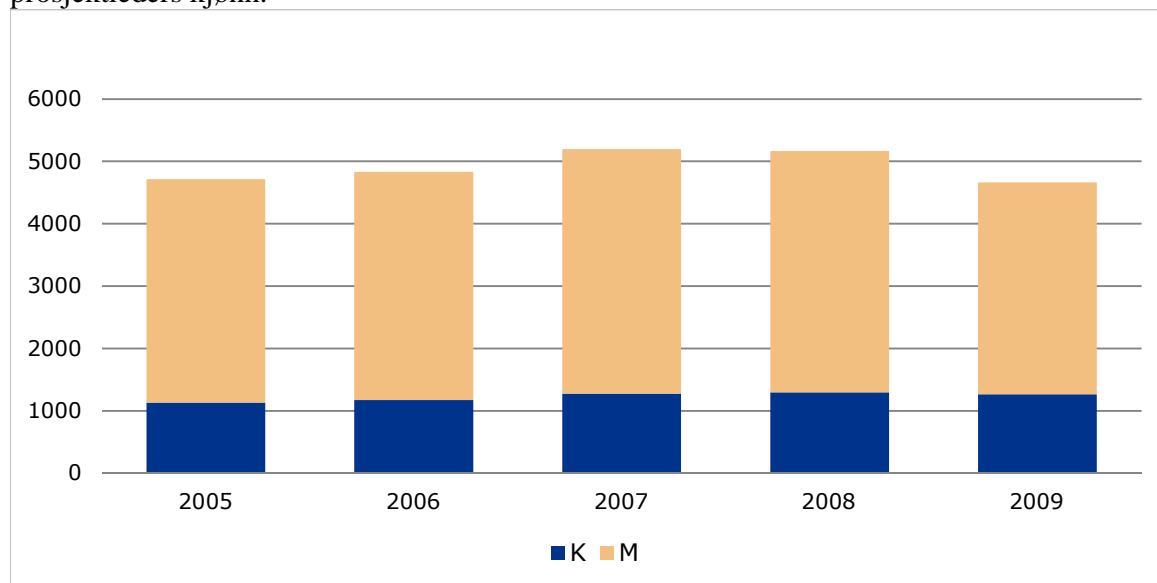
I de siste forskningsmeldingene har Regjeringen lagt stor vekt på at bedre kjønnsbalanse i forskningen vil bidra til å fremme forskningens kvalitet og relevans. Begrunnelsen er at for å sikre kvaliteten på norsk forskning og høyere utdanning må de dyktigste menneskene rekrutteres, og at det da må tilstrebes å rekruttere studenter og forskere fra begge kjønn til alle fag.

Tallene nedenfor viser i hvilken grad Forskningsrådets bevilgninger bidrar til en god kjønnsbalanse i forskningen.

7.1 Prosjektledere

Alle prosjekter finansiert av Forskningsrådet har en prosjektleder. Figuren nedenfor viser at kvinneandelen blant prosjektlederne har økt fra 24 til 27 prosent i perioden.

Figur 21. Prosjekter finansiert av Forskningsrådet, antall prosjekter i 2009 fordelt på prosjektleders kjønn.

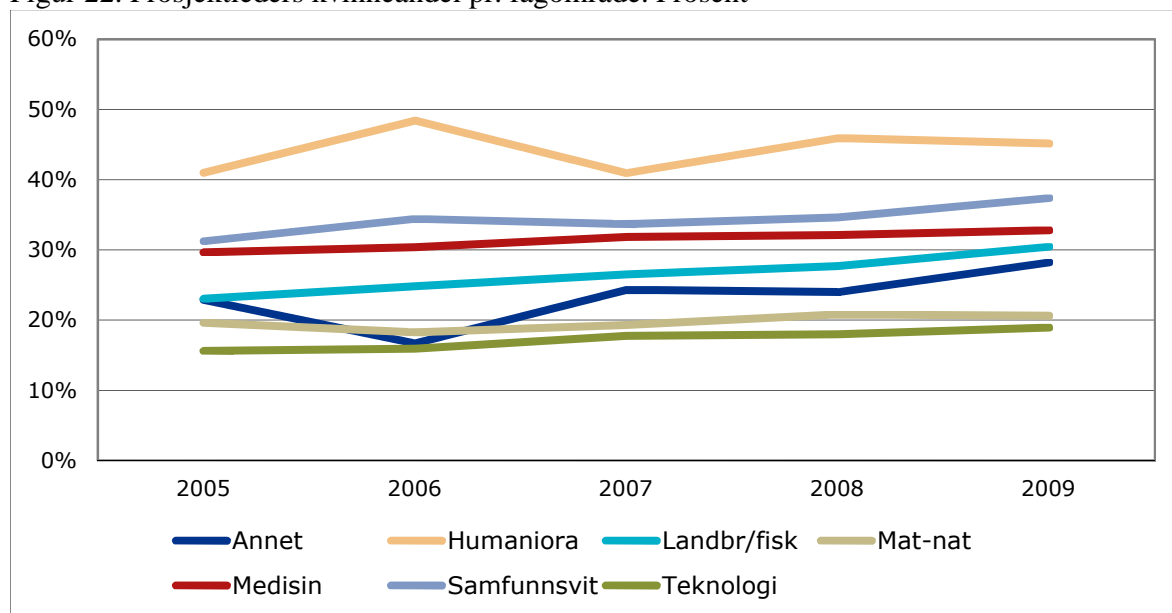

Tabellen og figuren nedenfor viser hvordan kvinneandelen har utviklet seg innenfor de ulike fagområdene over tid, og tallene viser at kvinneandelen har økt innenfor alle fagområdene i perioden.

Tabell 32. Prosjektleders kvinneandel pr. fagområde. Prosent.

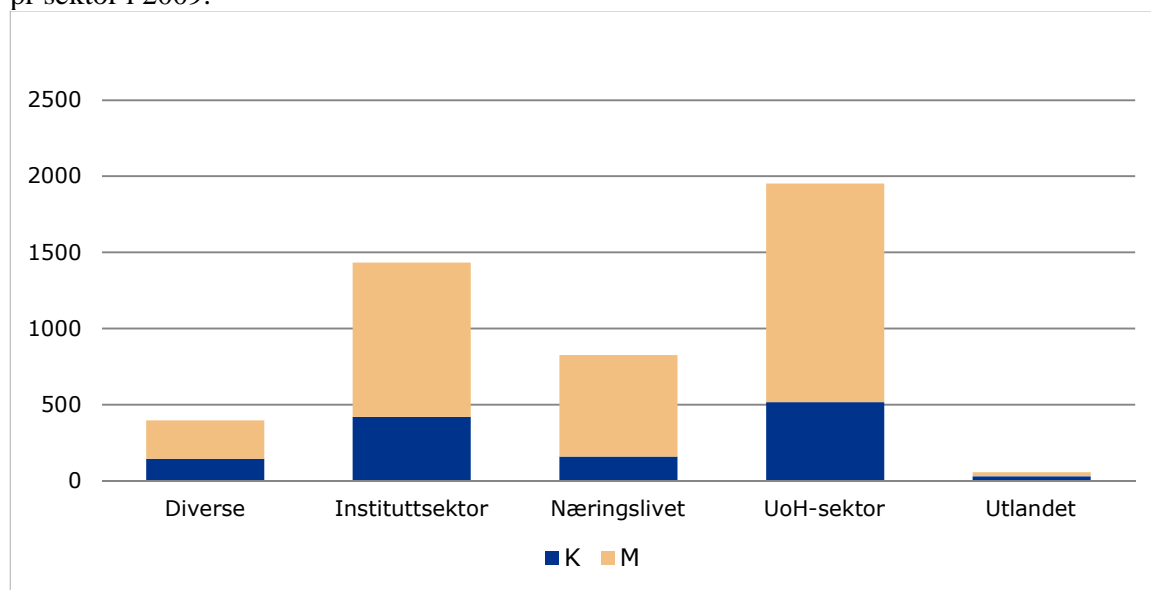
	2005	2006	2007	2008	2009
Annet	23 %	17 %	24 %	24 %	28 %
Humaniora	41 %	48 %	41 %	46 %	45 %
Landbr/fisk	23 %	25 %	26 %	28 %	30 %
Mat-nat	20 %	18 %	19 %	21 %	21 %
Medisin	30 %	30 %	32 %	32 %	33 %
Samfunnsvit	31 %	34 %	34 %	35 %	37 %
Teknologi	16 %	16 %	18 %	18 %	19 %
	24 %	24 %	25 %	25 %	27 %

Figur 22. Prosjektleders kvinneandel pr. fagområde. Prosent

Når sektorene sammenlignes viser det seg at prosjektene i instituttsektoren har en høyere kvinneandel blant prosjektlederne enn det UoH-sektoren har. Næringslivet ligger betydelig lavere sammenlignet med de to andre sektorene

Figur 23. Prosjekter finansiert av Forskningsrådet, antall prosjekter fordelt på prosjektleders kjønn pr sektor i 2009.

7.2 Rekrutteringspersonale

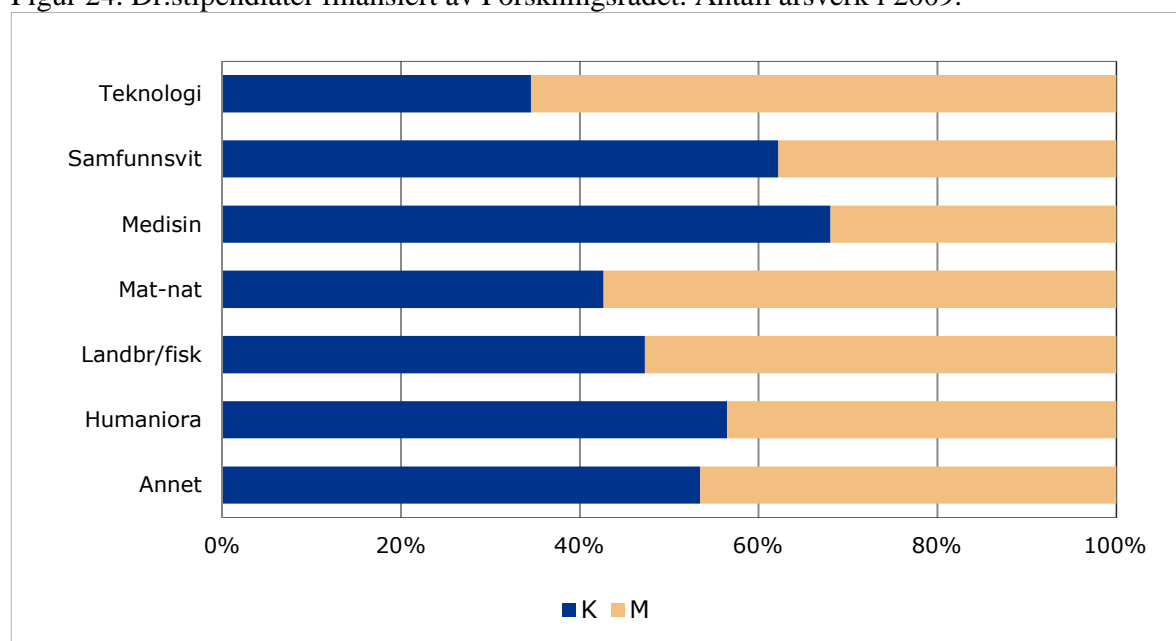
I kapittel 1.5 viste vi kvinneandelen for rekrutteringspersonalet. Tabellen nedenfor viser at kvinneandelen for postdoktorene har ligget noe under dr.stipendiatene de siste årene, men at kvinneandelen har vært økende for begge gruppene.

Tabell 33. Rekrutteringspersonale finansiert av Forskningsrådet. Antall årsverk og kvinneandel i prosent.

	2006	2007	2008	2009
Doktorgradsstipendiater	1 304,5	1 410,6	1 730,0	1 778,3
Kvinneandel	41 %	41 %	44 %	46 %
Postdoktorer	646,6	786,3	967,4	1 001,7
Kvinnenandel	34 %	36 %	40 %	43 %

De to figurene nedenfor viser at kvinneandelen, og antall dr.stipendiater/postdoktorer, varierer en del mellom fagområdene.

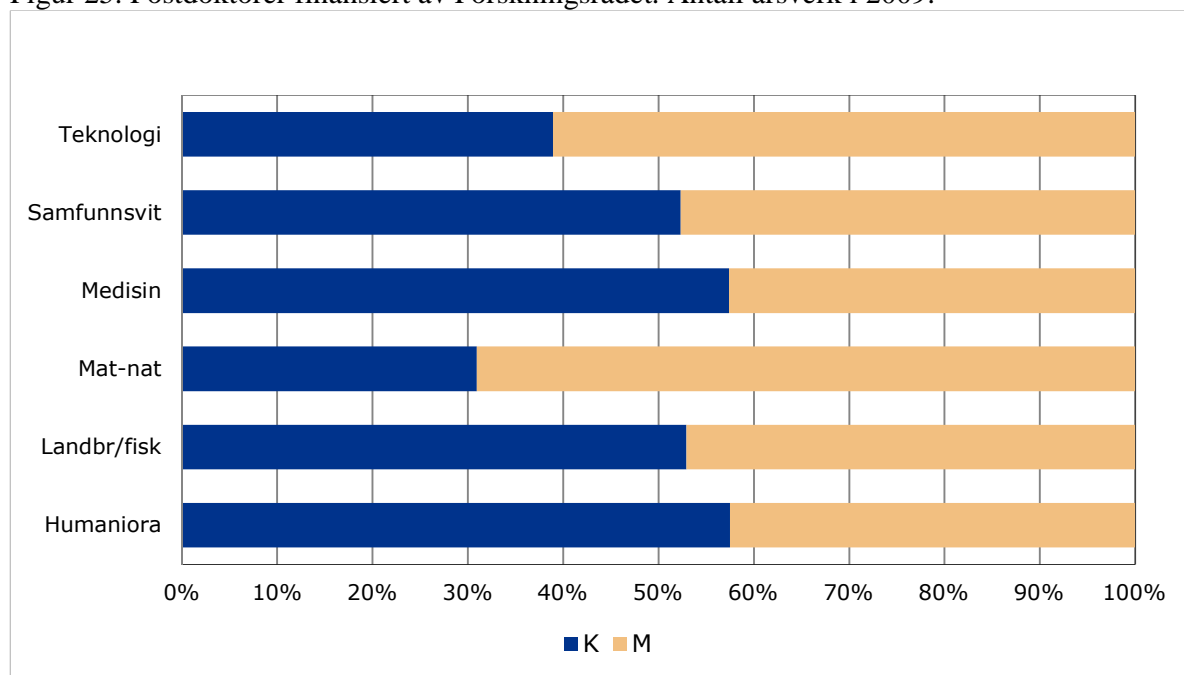
Figur 24. Dr.stipendiater finansiert av Forskningsrådet. Antall årsverk i 2009.

Innenfor medisin og samfunnsvitenskap er kvinneandelen hhv 68 og 62 prosent. Teknologi er det fagområdet med lavest kvinneandel, 34 prosent. Med unntak av humaniora (56 prosent) ligger kvinneandelen på mellom 40 og 50 prosent for de øvrige fagområdene.

Figuren nedenfor viser kvinneandelen pr fagområde blant postdoktorene. Også blant postdoktorene er kvinneandelen høyest innenfor medisin, 57 prosent, samme andel som for humaniora. Hos postdoktorene er det kun teknologi og mat-nat som har en kvinneandel under 50 prosent, der ligger kvinneandelen på hhv 38 og 30 prosent.

Figur 25. Postdoktorer finansiert av Forskningsrådet. Antall årsverk i 2009.

8 Søknader

Hvert år mottar Forskningsrådet rundt 5000 søknader om forskningsstøtte gjennom sitt elektroniske søknadsmottak. 85 prosent av søknadene Forskningsrådet mottok i 2009 kom inn i forbindelse med utlysninger med en gitt søknadsfrist. De øvrige søknadene er rettet mot de av Forskningsrådets virkemidler som har løpende søknadsfrister (f.eks. kulturavtalestipend, utenlandsstipend, publiseringssøtte o.l).

Tabell 34. Antall søknader til Forskningsrådet i 2009.

	Antall
Totalt antall søknader mottatt i 2009	5088
- herav antall søknader rettet mot utlysninger i 2009	4345
- herav antall ferdigbehandlede søknader	4017

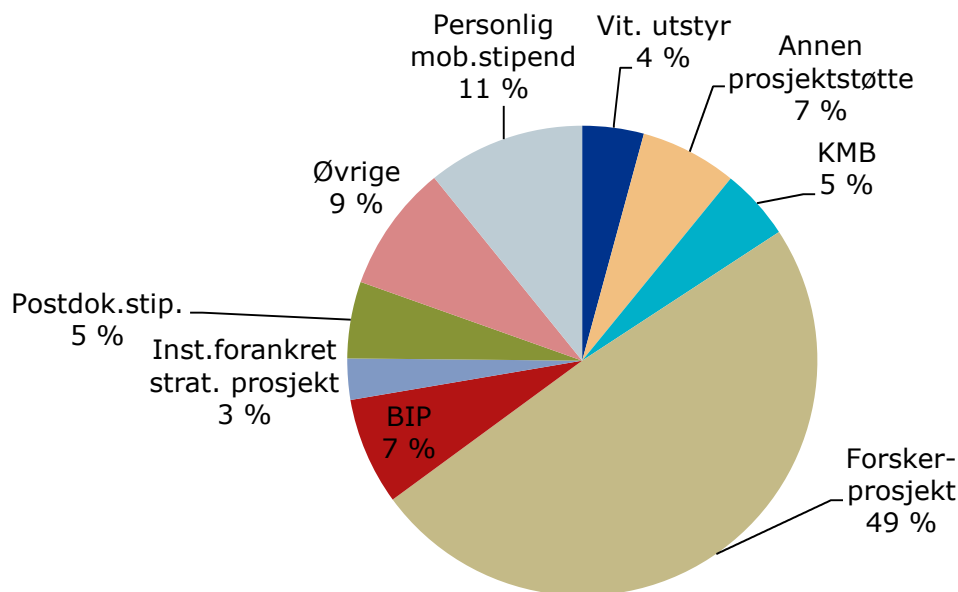
Søknadsstatistikken i dette kapitlet er laget på bakgrunn de 4017 ferdigbehandlede over.

8.1 Søknadstyper

Når det legges ut en utlysning av forskningsmidler på Forskningsrådets hjemmesider opplyses det hvilke søknadstyper søkerne skal benytte. Alle programmer og aktiviteter i Forskningsrådet benytter standardiserte søknadstyper med tilhørende vurderingskriterier. Den mest benyttede søknadstypen er Forskerprosjekt.

Formålet med Forskerprosjektene er at de skal bidra til “vitenskapelig fornyelse og utvikling av fagene og/eller ny kunnskap om relevante problemstillinger i samfunnet”. Et Forskerprosjekt kan være frittstående eller programtilknyttet og statistikken viser at av søknadene om Forskerprosjekter som Forskningsrådet mottok i 2009 var 786 knyttet til Fri prosjektstøtte og 1105 til Programmer. Over halvparten av Forskerprosjektene knyttet til programmer var rettet mot de handlingsrettede programmene.

Figur 26. Antall søknader i 2009 fordelt på søknadstyper

De ulike søknadstypene har svært ulik karakter, noe også gjennomsnittlig prosjektstørrelse viser.

Tabell 35. Gjennomsnittlig prosjektstørrelse på søknadene i 2009. Fordelt på søknadstyper. Mill.kr.

Søknadstype	Antall	Gjennomsnittlig prosjektstørrelse (mill.kr)
Vit. utstyr	170	25,4
Annen prosjektstøtte	267	13,1
KMB	197	10,8
Forskerprosjekt	1 974	6,9
BIP	297	6,6
Inst.forankret strat. prosjekt	114	6,3
Postdok.stip.	212	2,9
Øvrige	351	1,7
Personlig mob.stipend	435	0,7
Totalt	4 017	6,9

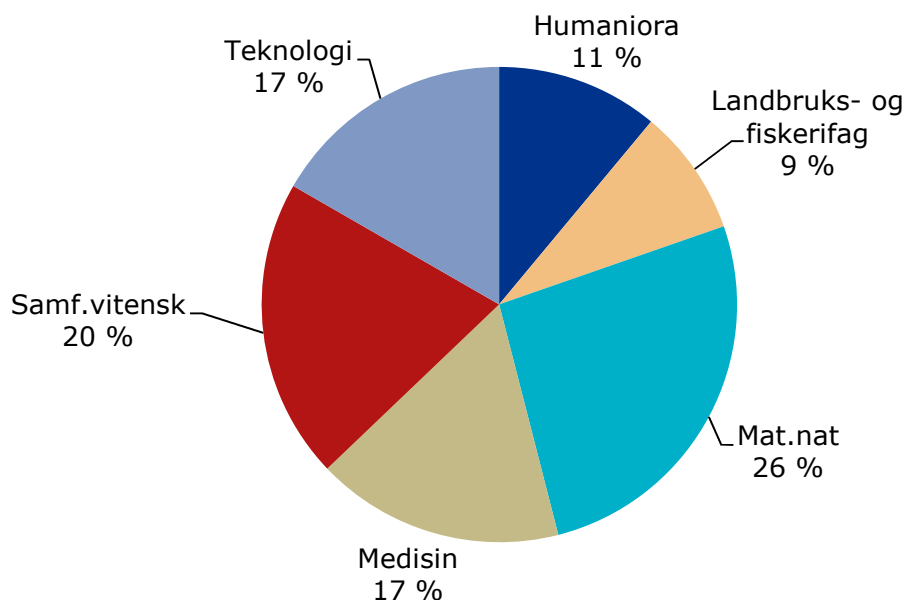
Personlig mobilitetsstipend utlyses individuelt og gis vanligvis ved opphold som varer minimum én måned, maksimum tolv måneder. Målet med støtteformen er å bidra til kompetanseheving og internasjonalisering av norsk forskning, samt å bidra til å styrke norske forskningsmiljøer ved å tilby utenlandske gjesteforskere forskningsopphold i Norge. Figuren og tabellen over viser at denne søknadstypen står for den nest største andelen av søknadene, men har det minste gjennomsnittlige søkte beløpet.

I motsatt ende har vi søknader til vitenskapelig utstyr som kun utgjør 4 prosent av søknadene, men som har en gjennomsnittlig prosjektstørrelse på over 25 mill. kroner.

8.2 Fagområder

Alle søknader som behandles i Forskningsrådet merkes med en fagkode, og figuren nedenfor viser hvordan søknadene fordeler seg mellom de ulike fagområdene. Vi ser at søknader innenfor Matematikk og naturvitenskap utgjør den største gruppen, men at de øvrige søknadene fordeler seg relativt jevnt mellom de resterende fagområdene.

Figur 27. Antall søknader til Forskningsrådet i 2009 fordelt på fagområder.

Selv om antall søknader er relativt jevnt fordelt mellom fagområdene viser imidlertid tabellen nedenfor at søknader innenfor fagområdene Teknologi og Medisin søker om et betydelig større beløp pr prosjekt enn hva som er tilfelle for de øvrige fagområdene.

Tabell 36. Gjennomsnittlig prosjektstørrelse på søknadene i 2009. Fordelt på fagområder. Mill.kr.

	Antall	Gjennomsnittlig prosjektstørrelse (mill.kr)
Mat.nat	1 058	6,7
Teknologi	670	9,9
Medisin	678	8,8
Samf.vitensk	821	4,7
Landbruks- og fiskerifag	347	7,1
Humaniora	443	4,1
	4 017	6,9

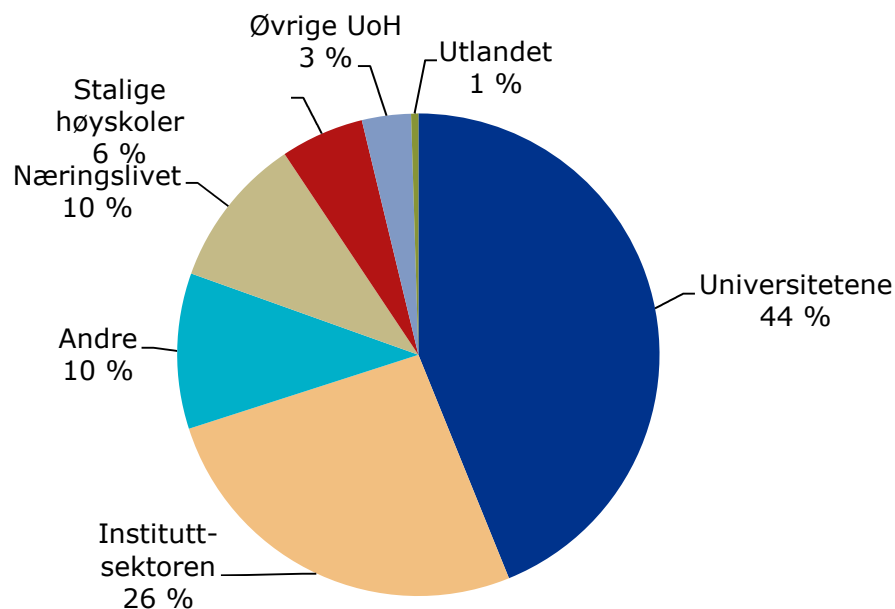
Innenfor Medisin er nesten halvparten av søknadene rettet mot Fri prosjektstøtte mens tilsvarende andel for Teknologi er 8 prosent. Søknader rettet mot Fri prosjektstøtte utgjør størst andel også innenfor Humaniora og Mat.nat, hhv 38 og 29 prosent. Over 40 prosent av søknadene innenfor Landbruks-, fiskeri- og veterinærfag og Teknologi er rettet mot Store programmer. Innenfor Samfunnsvitenskap er 41 prosent av søknadene rettet mot de Handlingsrettede programmene.

8.3 Sektor

Prosjektansvarlig er den institusjonen som er ansvarlig for søknaden og som ved bevilgning er Forskningsrådets kontraktspart. Det er denne institusjonen som er ansvarlig for gjennomføring av prosjektet og for framdrifts- og sluttrapporteringen.

Figuren og tabellen nedenfor viser hvordan søknadene fordeler seg mellom de ulike sektorene.

Figur 28. Antall søknader til Forskningsrådet i 2009 fordelt på sektor.

Universitetene alene sto for 44 prosent av søknadene, mens UoH-sektoren samlet sto for 53 prosent. Gjennomsnittlig søkt beløp varierer mellom de ulike sektorene, jf. tabellen under.

Tabell 37. Gjennomsnittlig prosjektstørrelse på søknadene i 2009. Fordelt på sektor. Mill.kr.

	Antall	Gjennomsnittlig prosjektstørrelse (mill.kr)
Universitetene	1 762	7,5
Instituttsektoren	1 051	8,8
Andre	419	2,6
Næringslivet	409	5,5
Stalige høyskoler	225	5,6
Øvrige UoH	132	5,3
Utlandet	19	1,2
	4 017	6,9

Søknader om doktorgradsstipend og postdoktorstipend har i enkelte tilfeller institusjoner i utlandet som prosjektansvarlig, dette er tilfelle når stipendiaten planlegger å gjennomføre hele perioden i utlandet.

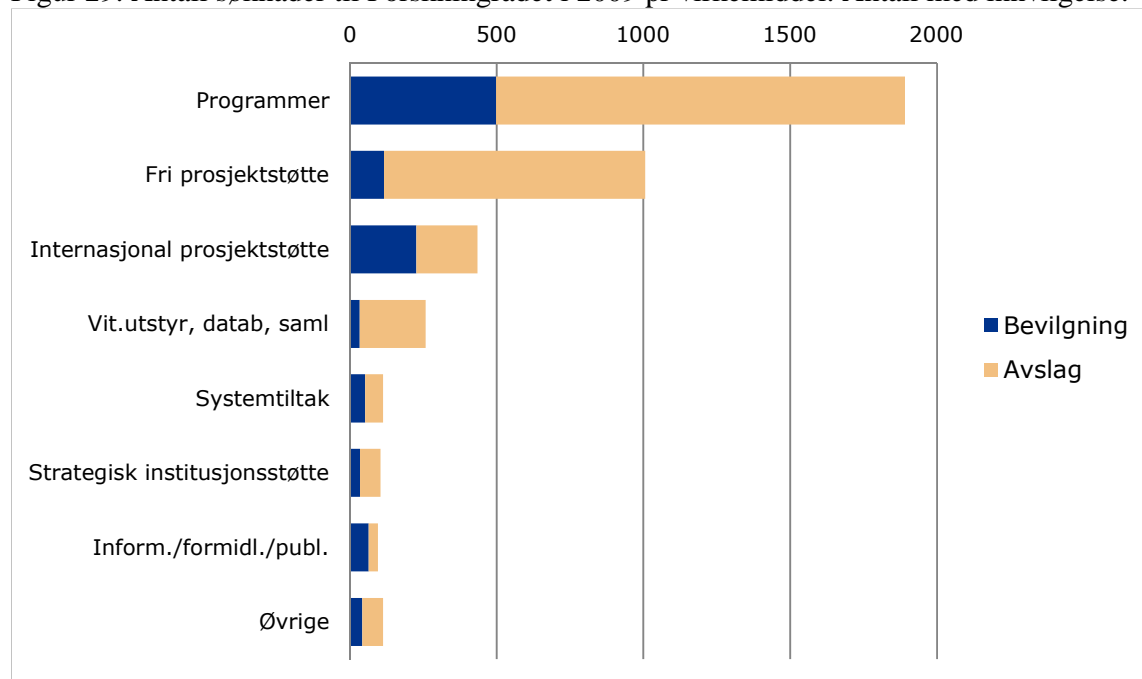
Halvparten av søknadene fra Instituttsektoren var rettet mot Store programmer og Handlingsrettede programmer, mens nesten halvparten av søknadene fra universitetene var rettet mot Fri prosjektstøtte.

8.4 Innvilgelse

Av de 4017 søknadene Forskningsrådet mottok i 2009 fikk 26,7 prosent (1071 søknader) bevilgning.

Figuren nedenfor viser andelen søknader med bevilgning innenfor de ulike hovedaktivitetene.

Figur 29. Antall søknader til Forskningsrådet i 2009 pr virkemiddel. Antall med innvilgelse.

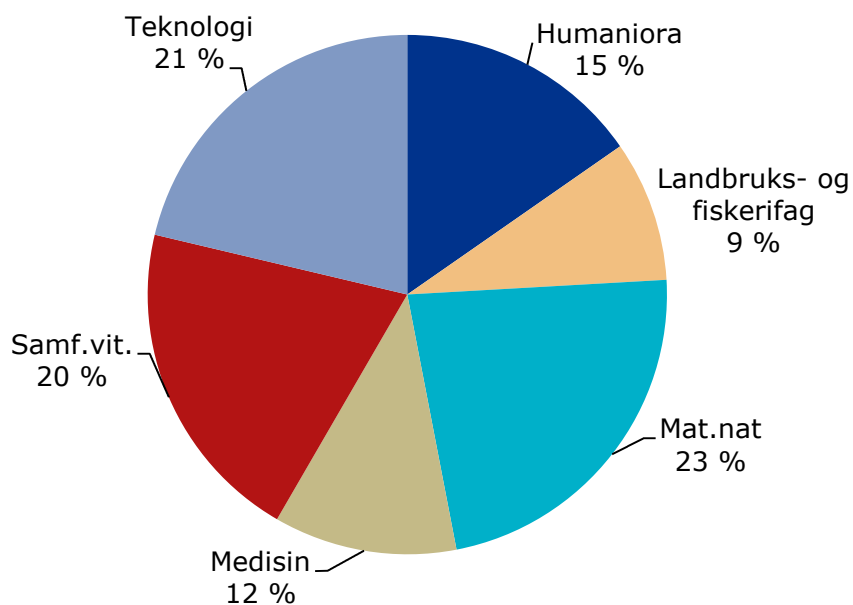

Tabell 38. Søknader til Forskningsrådet i 2009. Innvilgelsesprosent fordelt på virkemidler.

Virkemiddel	Andel med bevilgning
Programmer	26 %
Fri prosjektstøtte	12 %
Internasjonal prosjektstøtte	52 %
Vit.utstyr, datab, saml	13 %
Systemtiltak	47 %
Strategisk institusjonsstøtte	33 %
Inform./formidl./publ.	67 %
Øvrige	38 %
Samlet	27 %

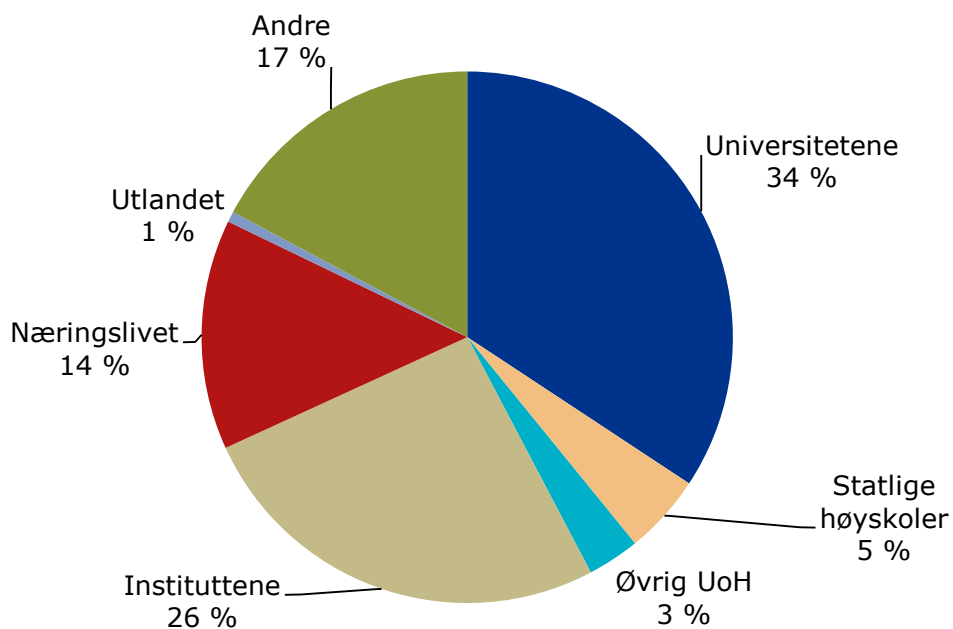
Fagfordelingen hos søknadene som har fått bevilgning har omtrent samme profil som søknadene sett under ett.

Figur 30. Søknader med bevilgning i 2009 fordelt på fagområder.

Figuren nedenfor viser hvordan søknadene med bevilgning fordeler seg mellom de ulike sektorene.

Figur 31. Søknader med bevilgning i 2009 fordelt på sektorer.

Av de som har fått bevilgning er 42 prosent av institusjonene fra UoH-sektoren totalt, 34 prosent bare fra universitetene.

I den samlede søknadsmassen sto f.eks UoH-sektoren bak 53 prosent av søknadene, mens Næringslivet sto bak 10 prosent. At Næringslivet og Andre har en større andel av søknadene med

bevilgning enn deres andel av det totale antall søknader henger sammen med at disse sektorene søker om midler fra hovedaktiviteter som generelt har større innvilgelsesprosent. Dette gjelder blant annet Programmer og Internasjonal prosjektstøtte der Personlige mobilitetsstipend utgjør den største andelen.